

ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ И ОТПАДНИ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ (*)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат барањата за заштита на животната средина и здравјето на луѓето што треба да се исполнат при производство и пуштање на пазар на батерии и акумулатори, како и при постапување со отпадните батерии и акумулатори, кои се однесуваат на обврските на економските оператори и другите субјекти кои учествуваат во процесот на производство и пуштање на пазар на батерии и акумулатори, посебните барања за собирање, преработка и рециклирање, како и другите услови за постапување со отпадни батерии и акумулатори, известување за постигнување на целите за собирање, преработка и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори и економските инструменти.

Член 2

Супсидијарна примена на други закони

(1) На прашањата кои се поврзани со одредбите за начинот на управување со опасен отпад, соодветно ќе се применуваат одредбите од Законот за управување со отпадот, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(2) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учеството на јавноста во донесување на одлуки, оценка на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина, оценка на влијанието на определени проекти врз животната средина, соодветно се применуваат одредбите од Законот за животната средина, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(3) За регулирање на прашањата за организирање на производителите во колективни и самостојни системи за спроведување на проширената одговорност на производителот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори, соодветно се применуваат одредбите од Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(4) На постапките утврдени со овој закон, соодветно се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

* Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот Парламент и на Советот од 6 септември 2006 година (2006/66/EЗ) за батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори и за укинување на Директивата 91/157/ЕЕЗ, (CELEX бр. 32006L0066), Директива 2008/12/EЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 11 март 2008 година за изменување на Директивата 2006/66/EЗ за батерии и акумулатори и искористени батерии и акумулатори во однос на овластувањата за спроведување доделени на Комисијата (CELEX бр. 32008L0012), Директива (ЕЗ) 2008/103/EЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 19 ноември 2008 година за батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори во однос на пласирање на батерии и акумулатори на пазарот (CELEX бр. 32008L0103), Директива 2013/56/EЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 20 ноември 2013 година за изменување на Директивата 2006/66/EЗ на Европскиот парламент и на Советот за батерии и акумулатори и за отпадни батерии и акумулатори во однос на пласирањето на пазарот на преносливи батерии и акумулатори кои содржат кадмиум и се наменети за употреба во безжични електрични алати, како и батерии во форма на копче со ниска содржина на жива и за укинување на Одлуката 2009/603/EЗ на Комисијата (CELEX бр. 32013L0056)

(5) Примената на одредбите од овој закон не ја исклучува примената на прописите за безбедност, здравје, хигиена, санитарна заштита како и прописите од областа на управување со отпадот.

Член 3

Цели на Законот

(1) Основни цели на овој закон се:

- намалување до најмало можно ниво на негативно влијание на батериите и акумулаторите и отпадните батерии и акумулатори врз животната средина и здравјето на луѓето и

- унапредување на стандардите за заштита на животната средина од страна на економските оператори вклучени во текот на животниот циклус на батерии и акумулатори, особено вклучените во процесот на третман и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори.

(2) Покрај основните цели од ставот (1) од овој член, во согласност со начелата од член 4 на овој закон, треба да се постигнат и следните цели:

- да се спречи создавањето на отпадни батерии и акумулатори,

- да се намали количеството на опасни супстанции во батериите и акумулаторите, и со тоа да се намали токсичноста на отпадот од батерии и акумулатори,

- да се постигне високо ниво на рециклирање и други видови на преработка на отпадните батерии и акумулатори, како и намалување на депонирањето на отпадните батерии и акумулатори,

- обезбедување на сеопфатен систем за управување со отпадни батерии и акумулатори (враќање, собирање, третман и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори),

- зголемување до најголема можна мера на одделното собирање на отпадните батерии и акумулатори и спречување на отстранувањето на отпадните батерии и акумулатори како дел од комуналниот отпад, со цел да се постигне висок степен на нивна преработка,

- обезбедување на услови за развој на пазарот за рециклирање и други начини на преработка на отпадни батерии и акумулатори,

- обезбедување на еднаква положба на пазарот за домашните и странските правни и физички лица, како и избегнување на трговски бариери кои можат да ја нарушат конкуренцијата и

- поттикнување на користењето на најдобрите достапни техники и технологии за преработка и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори.

Член 4

Начела

(1) Во согласност со целите за долгорочна заштита на животната средина и постигнување на циркуларна економија, управувањето со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори се заснова на:

1) „начелото на одговорност на производителот”, според кое производителот на батерии и акумулатори кој при вршење на својата дејност создава или придонесува кон создавање на отпадни батерии и акумулатори, е одговорен за преземање на мерки за управување со отпадните батерии и акумулатори, со цел да се елиминира или намали до крајна можна мера негативното влијание врз животната средина кое настанува како резултат на отпадните батерии и акумулатори создадени од неговата дејност, вклучувајќи создавање на услови за остварување на висок степен на одделно собирање, рециклирање и друг начин на преработка на отпадните батерии и акумулатори и

2) „начелото на процена на животниот циклус на производот”, според кое производителот на батерии и акумулатори е должен да изврши процена на животниот циклус на батериите и акумулаторите на начин со кој ќе се подобрат еколошките перформанси на батериите и акумулаторите, ќе се исклучи или намали присуството на опасни супстанции во нив согласно со научно-техничките достигнувања, како и дизајнирање на батериите и акумулаторите на таков начин што ќе придонесе кон намалување на вкупниот обем на отпадни батерии и акумулатори, со цел за да се спречат негативните влијанија врз животната средина.

(2) Во управувањето со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори, покрај начелата од ставот (1) на овој член, соодветно ќе се применуваат и начелата утврдени во Законот за животната средина, Законот за управување со отпадот и Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 5 Примена на Законот

(1) Одредбите од овој закон се применуваат на сите видови батерии и акумулатори, без разлика на нивната форма, зафатнина, тежина, материјалот од кој се составени или намената за користење, како и независно дали истите се или не се вградени во уред или возило.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, одредбите на овој закон не се применуваат на батериите и акумулаторите кои се користат во:

- опрема која е наменета за користење во одбраната, оружјето, муницијата и воениот материјал, со исклучок на производите кои не се наменети за конкретни воени цели и

- опрема наменета за испраќање во вселената.

(3) Во постапувањето со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори, покрај одредбите на овој закон соодветно ќе се применуваат и одредбите на прописите кои го уредуваат управувањето со искористени возила и прописите за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема.

(4) Сите мерки, стандарди и цели кои се утврдени со овој закон се применуваат како минимални барања коишто треба да се исполнат при управувањето со батериите и акумулаторите и отпадни батерии и акумулатори.

(5) Доколку со друг закон се утврдени построги мерки и стандарди за животната средина, при управувањето со батериите и акумулаторите се применуваат построгите мерки и стандарди со цел заштита на животната средина и постигнување на целите на животната средина.

Член 6 Дефиниции

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) **„Батерија или акумулатор”** е секој извор на електрична енергија создадена со директно претворање на хемиската енергија, кој содржи една или повеќе примарни батериски ќелии (кои не можат повторно да се полнат), или содржи една или повеќе секундарни батериски ќелии (кои можат повторно да се полнат);

2) **„Батериско пакување”** е секој комплет батерии или акумулатори кои се меѓусебно поврзани и/или затворени во вид на капсула во надворешна обвивка сочинувајќи целосна единица која не е наменета за разделување или за отворање од страна на крајниот корисник;

3) **„Преносна батерија или акумулатор”** е секоја батерија, батерија во форма на копче, батериско пакување или акумулатор кои:

а) се запечатени;

б) можат да се носат во рака и

в) не се индустриски батерии, ниту индустриски акумулатори ниту пак, автомобилски батерии или акумулатори;

4) **„Батерија во форма на копче”** е секоја мала кружна преносна батерија или акумулатор, чиј пречник е поголем од нејзината висина и која се користи за посебни намени како на пример: за апарати за слушање, часовници, мала пренослива опрема и за резервна енергија;

5) **„Автомобилска батерија или акумулатор”** е секоја батерија или акумулатор која се користи како уред за стартување, осветлување или моќност за палење на автомобилот;

6) **„Индустриска батерија или индустриски акумулатор”** е секоја батерија или акумулатор исклучително наменет за индустриско или за професионално користење или се користи во кој било вид на електрично возило;

7) **„Отпадна батерија или акумулатор”** е секоја батерија или акумулатор која се смета за отпад согласно со дефиницијата за отпад пропишана со Законот за управување со отпадот;

8) **„Уред”** е која било електрична или електронска опрема дефинирана согласно Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема, која целосно или делумно се напојува со батерии или акумулатори, или е конструирана да може да се напојува;

9) **„Пуштање на пазар”** е снабдување или ставање на располагање батерии и акумулатори, било со плаќање или бесплатно, на трето лице во Република Северна Македонија, вклучувајќи го и увозот на батерии и акумулатори на територијата на Република Северна Македонија;

10) **„Економски оператори”** се правните или физичките лица кои при вршењето на својата дејност за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори, спаѓаат во категориите на производители, трговци, поседувачи, собирачи или субјекти кои вршат рециклирање или преработка на отпадни батерии и акумулатори и тоа:

а) „производител“ е правно или физичко лице, кое за прв пат пушта на пазар во Република Северна Македонија батерии и акумулатори, вклучувајќи и такви кои се вградени во уреди или возила, како своја дејност, без оглед на продажната техника која се користи, вклучувајќи ја и продажбата со далечинско комуницирање. Во смисла на овој закон, како производител се смета и правно или физичко лице кое увезува батерии и акумулатори за своја потреба без посредник;

б) „трговец” е правно или физичко лице кое на професионална основа обезбедува снабдување на батерии и акумулатори за крајните корисници;

в) „поседувач” е правно или физичко лице кое со вршењето на својата дејност постојано или привремено создава и/или поседува отпадни батерии и акумулатори (како на пример трговец, сервиси, сервиси за возила, механичарски работилници, сервиси на електрична и електронска опрема и слично). Како поседувач, во смисла на овој закон не се сметаат граѓаните или домаќинствата;

г) „краен корисник” е потрошувач кој како правно или физичко лице, поради крајна употреба или користење на друг производ, при вршењето на својата дејност, користи батерии и акумулатори и по нивното истрошување создава отпадни батерии и акумулатори во своите простории и/или во уредите кои тој ги има во владение. Како краен корисник ќе се смета поседувачот или трговецот кој заради свои потреби увезол батерии и акумулатори без посредник и

д) „мал производител” е правно или физичко лице кое пушта на пазар во Република Северна Македонија, батерии и акумулатори во количини не поголеми од утврдените во членот 24 од овој закон;

11) „Национална цел за собирање” е процент во дадена календарска година, кој се добива со делење на тежината на отпадните преносни батерии и акумулатори собрани во согласност со овој закон или Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема во таа календарска година, со просечната тежина на преносните батерии и акумулатори, кои производителот директно им ги продава на крајните корисници и/или ги испорачува на трети лица, кои ги продаваат на крајните корисници во тековната календарска година. Просечната тежина се пресметува како просек од тековната и претходните две календарски години;

12) „Посебна цел за собирање” е процент во дадена календарска година која треба да ја постигнат производителите преку колективните односно самостојните постапувачи заради исполнување на својот удел во постигнувањето на националните цели за собирање на Република Северна Македонија;

13) „Орган за животна средина” е органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, односно Министерството за животна средина и просторно планирање;

14) „Стручен орган” е Управата за животна средина, орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање формиран согласно со Законот за животната средина, и

15) „Доброволен договор” е формален договор кој има извршни клаузули склучен меѓу организациите кои застапуваат одредени интереси на економски оператори и групи на економски оператори опфатени со овој закон од една страна, и органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија од друга страна, со цел да се постигнат повисоки цели од целите пропишани во овој закон, кој е отворен за пристапување за сите правни и физички лица кои сакаат да ги исполнат условите утврдени во договорот.

(2) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат дефинициите од Законот за управување со отпадот за изразите употребени во овој закон, а кои се однесуваат на отпад, управување со отпад, собирање, одделно собирање, спречување, повторна употреба, преработка, обновување, рециклирање, отстранување и увоз на отпад.

(3) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат дефинициите од Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, а кои се однесуваат на изразите за проширена одговорност на производителот, колективен постапувач и самостоен постапувач.

Член 7

Пуштање на пазар на батерии и акумулатори

(1) Батерии или акумулатори може да се пуштат на пазар на територијата на Република Северна Македонија ако истите ги исполнуваат основните барања утврдени со овој закон.

(2) Со примената на овој закон, не може да се наметне забрана или ограничување за пуштање на пазар во Република Северна Македонија на батерии и акумулатори кои ги исполнуваат барањата од ставот (1) на овој член.

II. БАРАЊА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 8

Забрана за предавање на отпадни батерии и акумулатори како несортиран отпад

Забрането е отпадните батерии и акумулатори да се оставаат или предаваат на места означени за собирање на комунален отпад како несортиран комунален отпад од домаќинствата.

Член 9

Забрана за присуство на тешки метали во батериите и акумулаторите

(1) Во Република Северна Македонија се забранува пуштање на пазар на:

а) сите батерии или акумулатори, без оглед на тоа дали се вградени во уреди, кои содржат повеќе од 0,0005 % жива од тежината и

б) преносни батерии или акумулатори, вклучувајќи ги и оние кои се вградени во уреди, кои содржат повеќе од 0,002 % кадмиум од тежината.

(2) Забраната од ставот (1) точка б) на овој член не се применува на преносните батерии и акумулатори наменети за употреба во:

а) системи за итни случаи и системи за тревожење, вклучувајќи и осветлување во итни случаи и

б) медицинската опрема.

Член 10

Забрана за депонирање и горење на отпадни батерии и акумулатори

(1) Се забранува отстранување на отпадните индустриски и автомобилски батерии и акумулатори преку депонирање.

(2) Се забранува секакво горење на отпадни индустриски и автомобилски батерии и акумулатори.

(3) Остатоките од кои било батерии и акумулатори, кои поминале низ операции на преработка и рециклирање согласно овој закон и прописите за управување со отпадот, може да се отстранат со депонирање или со постапка за горење согласно со прописите за управување со отпадот.

III. ОБВРСКИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

Член 11

Регистрација на производители

(1) Производителите кои за прв пат пуштаат на пазар или увезуваат како крајни корисници батерии и акумулатори во Република Северна Македонија, се обврзани да се регистрираат кај стручниот орган, во согласност со начинот и постапката утврдени во прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(2) Производителот кој не е регистриран во Република Северна Македонија, а кој пушта на пазарот во Република Северна Македонија батерии и акумулатори преку комуникација од далечина (е-трговија), обврските кои произлегуваат од овој закон ги извршува преку назначување на овластен застапник, согласно прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 12

Водење евиденција и известување

(1) Производителот е должен да води евиденција по категории во килограми за количеството на батерии и акумулатори, коишто за прв пат ги пуштил на пазар во Република Северна Македонија во пишана и електронска форма.

(2) Производителот до стручниот орган, најдоцна до 31 март во тековната година, доставува годишен извештај за видот и количината на батерии и акумулатори што ги пуштил на пазарот во Република Северна Македонија во претходната година, на образец за годишен извештај за батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори во пишана и електронска форма.

(3) Производителот за секој вид на батерија и акумулатор што ги пушта на пазар изготвува производствена спецификација која содржи информација за тежината на батеријата и акумулаторот.

(4) Производителот врз основа на производствената спецификација од ставот (3) на овој член, води месечна и годишна евиденција за вкупното количество на батерии и акумулатори кои ги пуштил на пазарот во Република Северна Македонија.

(5) Производителот води и евиденција за количините на отпадни батерии и акумулатори кои се примени назад со повратен прием согласно член 17 од овој закон, по категорија, во дадена година и со идентификациони и транспортни формулари за предадените отпадни батерии и акумулатори на собирачи или рециклатори, согласно со прописите за управување со отпад.

(6) Податоците од евиденцијата од ставот (1) на овој член, производителот е должен да ги чува седум години сметано од крајот на календарската година за која се однесуваат.

(7) Производителот кој има склучен договор со колективен постапувач согласно прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, обврската од овој член ја реализира преку колективниот постапувач.

Член 13

Означување на батерии и акумулатори

(1) Производителот е должен сите батерии и акумулатори, како и батериските пакувања кои ги пушта на пазарот во Република Северна Македонија, соодветно да ги означува со посебен симбол кој прикажува обврска за одделно собирање на отпадните батерии и акумулатори, на видлив, читлив и на неизбришлив начин.

(2) Преносните и автомобилските батерии и акумулатори, производителот е должен да ги означи на видлив, читлив и на неизбришлив начин, наведувајќи и податоци за капацитетот на истите.

(3) Производителот е должен, батериите, акумулаторите и батериите во форма на копче кои содржат повеќе од 0,0005% жива, повеќе од 0,002% кадмиум или повеќе од 0,004% олово, да ги означи и со хемискиот симбол на односниот метал: Hg, Cd или Pb. Симболот кој ја покажува содржината на тешки метали се печати под симболот определен во став (1) од овој член, и покрива површина од најмалку четвртина од големината на симболот.

(4) Начинот на означување на батериите и акумулаторите и на батериските пакувања, формата и содржината на симболите од ставовите (1) и (3) на овој член, како и начинот на утврдување на капацитетот од ставот (2) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата.

(5) Доколку ознаката од ставот (1) на овој член не може да биде втисната на самата батерија, заради големината или нејзината специфична употреба, истата се става на пакувањето или во упатството за употреба на производот.

(6) Министерот кој раководи со органот за животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење

на работите од областа на економијата, врз основа на посебно барање од производителот, може да одобри исклучоци од означувањето на батериите и акумулаторите од став (3) на овој член, доколку од технички причини не е можно да се отпечати на истите или во случај кога батериите и акумулаторите се пуштаат на пазар за единствена намена и за чие отстранување важат посебни барања за отстранување кои се поврзани со намената.

Член 14

Подобрени еколошки перформанси

(1) Во Република Северна Македонија треба да се пуштат на пазар батерии и акумулатори со добри севкупни еколошки перформанси во севкупниот животен циклус на производот.

(2) За потребите од ставот (1) на овој член, производителите треба постојано да истражуваат и да се грижат за подобрување на еколошките перформанси на батериите и акумулаторите кои ги произведуваат и пуштат на пазар, се со цел намалување на количествата на опасни супстанции при производството на батерии и акумулатори, како и намалување на содржината на загадувачките супстанции, а особено замена на живата, кадмиумот и оловото.

Член 15

Обврски за олеснето отстранување

(1) Производителите на уреди, кои работат на батерии или акумулатори, се должни да ги дизајнираат уредите на начин на кој крајниот корисник ќе може лесно да ги отстрани отпадните батерии и акумулатори од уредот.

(2) Доколку не е предвидено отпадните батерии и акумулатори од ставот (1) на овој член, да се отстранат од страна на крајниот корисник, производителот на уреди кои работат на батерии или акумулатори, треба да ги дизајнира уредите на начин со кој ќе се овозможи отпадните батерии и акумулатори да може лесно да се отстранат од страна на квалификувани лица кои не се претставници на производителот.

(3) За уредите во кои се вградени батерии и акумулатори, производителот задолжително приложува упатство, во кое се прикажува начинот на безбедно отстранување на отпадните батерии и акумулатори и доколку е потребно, го информира крајниот корисник за видот на вградени батерии и акумулатори.

(4) Одредбите од ставовите (1), (2) и (3) од овој член, не се применуваат доколку поради безбедносни, оперативни или медицински причини или интегритет на податоците е потребно постојана поврзаност на уредот со батеријата или акумулаторот заради негово постојано снабдување со енергија.

Член 16

Увоз на батерии и акумулатори

(1) Царинскиот орган нема да дозволи увоз на батерии и акумулатори без производителот да достави потврда за регистрација и регистрациски број добиени согласно Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(2) Царинскиот орган ќе го забрани увозот на батерии и акумулатори доколку батериите и акумулаторите не ги исполнуваат барањата утврдени во член 9 на овој закон.

(3) Доколку производителот увезува употребени батерии и акумулатори во Република Северна Македонија, на увозот на истите ќе се применуваат одредбите од овој закон како да станува збор за увоз на нови производи.

Член 17

Обврска на производителот за повратен прием

(1) Производителот при продажба на батерии и акумулатори, е должен бесплатно да ги преземе отпадните батерии и акумулатори од крајниот корисник и трговецот (обврска за повратен прием на батерии и акумулатори).

(2) Производителот треба да ги прими преносните отпадни батерии и акумулатори од крајните корисници, и притоа не смее за возврат да бара купување на нови батерии и/или акумулатори или да побара надомест за повратниот прием.

(3) Производителот на индустриски и автомобилски батерии и акумулатори, како и трети лица кои дејствуваат во негово име, бесплатно треба да ги прими отпадните индустриски и автомобилски батерии и акумулатори од крајните корисници, независно од нивниот хемиски состав и потекло. Обврската за повратен прием на производителот не подразбира обврска за крајниот корисник да купи нова батерија или акумулатор.

(4) По исклучок на ставот (3) од овој член, со договорот за купопродажба склучен помеѓу производителот и/или трговецот и крајниот корисник може да се воспостави друг начин за враќање на индустриските и автомобилските батерии и акумулатори, само доколку, истиот не е во спротивност со одредбите на овој закон.

(5) Производителот не мора да поседува дозвола за управување со отпад за локациите за повратен прием или за собраните батерии и акумулатори во своите простории, но е должен да ги исполни барањата за чување на отпадни батерии и акумулатори согласно овој закон.

(6) Производителот е должен да ги предаде отпадните батерии и акумулатори без да ги модифицира истите, на овластен собирач или правно лице кое поседува соодветна дозвола за рециклирање кој претставува дел од самостоен или колективен систем за постапување со батерии и акумулатори воспоставен согласно прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(7) Отпадните батерии и акумулатори преземени од производителот преку обврската за повратен прием, се пресметуваат во националните цели за собирање од членот 18 од овој закон.

(8) Производителот може да презема активности со кои ќе ги поттикне крајните корисници да ги враќаат отпадните батерии и акумулатори, како што се нудење попусти при купување на нови производи, или друг вид поттикнувачки мерки, со цел зголемено собирање на отпадните батерии и акумулатори.

(9) Обврската за повратен прием не може да биде пренесена од производителот на друго правно лице, освен на овластениот застапник на производителот од членот 11 став (2) од овој закон.

Член 18

Национални цели за собирање

(1) На територијата на Република Северна Македонија, до 31 декември 2025 година, треба да се постигнат следните национални цели за собирање:

а) годишно да се соберат минимум 45% од тежината на преносните батерии и акумулатори што се пуштени на пазарот на територијата на Република Северна Македонија и

б) годишно да се соберат минимум 85% од тежината на автомобилски и индустриски батерии и акумулатори што се пуштени на пазарот на територијата на Република Северна Македонија.

(2) Заради постепено постигнување на целите од ставот (1) на овој член, министерот кој раководи со органот за животна средина утврдува годишни цели за

собирање во согласност со планските документи усвоени врз основа на прописите за управување со отпад, најдоцна до 15 декември во тековната година.

(3) Годишните цели од ставот (2) на овој член, се однесуваат на просечното количество на батерии и акумулатори што се пуштени на пазар во тековната календарска година и во претходните две календарски години од страна на сите производители.

(4) Просечното количество на батерии и акумулатори од ставот (3) на овој член се утврдува од страна на стручниот орган согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(5) Секој производител е должен да учествува во постигнувањето на националните цели за собирање во тековната година со количина која е најмалку еднаква на односот на неговиот удел во вкупната просечна количина на батерии и акумулатори што се пуштени на пазарот на Република Северна Македонија во тековната календарска година и во претходните две календарски години.

(6) Извезените количества на преносни батерии и акумулатори од територијата на Република Северна Македонија нема да се пресметуваат во целите за собирање од ставот (1) на овој член.

(7) Производителот е должен секоја година до 31 јануари да ги утврди своите годишни цели за собирање во килограми за претходната година.

(8) Стручниот орган ја следи реализацијата на стапките на собирање на годишно ниво врз основа на податоците добиени од производителите.

(9) Министерот кој раководи со органот за животната средина го пропишува начинот на следење и пресметка на реализацијата на стапките за собирање на отпадни батерии и акумулатори, формата и содржината на образецот за следење и пресметка како и методологијата за пресметка на годишните количини продадени батерии и акумулатори.

Член 19

Обврска за третман на производителот

(1) Производителот е должен да обезбеди третман и рециклирање на собраните отпадни батерии и акумулатори.

(2) Третманот на отпадните батерии и акумулатори најмалку треба да ги исполнува следните барања:

1) третманот на собраните отпадни батерии и акумулатори најмалку да опфаќа отстранување на сите течности и киселини и

2) третманот како и складирањето, вклучувајќи го и временото складирање во инсталациите за третман може да се врши исклучиво на места со непропустливи површини и соодветна водотпорна покривка или во соодветни садови.

(3) Доколку батериите или акумулаторите се собираат заедно со отпадот од електрична и електронска опрема, отпадните батерии и акумулатори треба да се одвојуваат од собраниот отпад од електрична и електронска опрема.

(4) Рециклирањето на отпадните батерии и акумулатори треба да се направи на таков начин со кој ќе се постигне:

1) рециклирање на 65% од просечната тежина на оловно-киселинските батерии и акумулатори, вклучувајќи и рециклирање на содржината на олово до највисок технички можен степен, притоа одбегнувајќи прекумерни трошоци;

2) рециклирање на 75% од просечната тежина на никел-кадмиумски батерии и акумулатори, вклучувајќи и рециклирање на содржината на кадмиум до највисок технички можен степен, притоа одбегнувајќи прекумерни трошоци и

3) рециклирање на 50% од просечната тежина на другите батерии и акумулатори.

(5) Производителот е должен во рамки на годишниот извештај од член 12 од овој член, да известува за степенот на ефикасноста на рециклирањето од ставот (4) на овој член за секоја календарска година.

(6) Министерот кој раководи со органот за животна средина, ги пропишува посебните барања во однос на пресметување на ефикасноста на рециклирањето од ставот (4) на овој член.

(7) Во случај на извоз на отпадни батерии и акумулатори кои не можат да се преработат или рециклираат во Република Северна Македонија, производителот е должен да ги почитува прописите за извоз на опасен отпад.

(8) Во случаите од ставот (7) на овој член производителот е обврзан да докаже дека преработката и рециклирањето на отпадните батерии и акумулатори во друга држава е извршена на начин кој е во согласност со ставовите (2), (3), (4) и (5) на овој член со заверени обрасци за прекуграничниот промет со отпад согласно со прописите за увоз и извоз на отпад и за тоа да достави извозна царинска декларација.

(9) При изборот на инсталацијата во која ќе се врши третман, треба да се даде приоритет на инсталација која е вклучена во сертифицирани системи за управување со животната средина и ревизија.

Член 20

Обврска за финансирање за производителот

(1) Производителот на батерии и акумулатори што пушта на пазарот во Република Северна Македонија, должен е да обезбеди финансирање на трошоците за преземање на следните активности:

- повратен прием на отпадните батерии и акумулатори согласно членовите 17 и 26 од овој закон,
- одделно собирање, времено складирање на отпадни батерии и акумулатори,
- транспортот, преработката односно рециклирање и отстранување на остатокот од преработката на отпадните батерии и акумулатори,
- трошоците за комуникација со јавноста, вклучувајќи ги и трошоците поврзани со споделување на информации за крајните корисници,
- трошоците поврзани со финансиската гаранција,
- трошоците за инвестирање во инфраструктура за собирање на отпадни батерии и акумулатори,
- редовно преземање на отпадните батерии и акумулатори од трговецот и крајниот корисник согласно со членот 17 од овој закон и
- исполнување на други обврски што се утврдени за производителот во одредбите од овој закон.

(2) Трошоците од ставот (1) на овој член производителот на батерии и акумулатори не смее да ги прикажува одделно при продажбата на батерии и акумулатори.

(3) Исклучок од ставот (1) на овој член е малиот производител од членот 24 од овој закон кој е должен на посебна сметка на органот за животната средина да уплати пашален надоместок во износ од 6.000 денари на годишно ниво најдоцна до 15 февруари во тековната година.

(4) Првиот надоместок од ставот (3) од овој член, малиот производител го плаќа при регистрацијата од членот 11 од овој закон.

(5) Трошоците за собирање, третман и рециклирање што ги сноси производителот од ставот (1) на овој член не смеат да се дуплираат во однос на истите трошоци што се прават при постапување со искористени возила и отпадна електронска и електрична опрема.

Член 21

Финансиска гаранција

(1) Производителот е должен да обезбеди финансиска гаранција за спроведување на обврските кои произлегуваат од овој закон, а кои се однесуваат на собирање, преработка и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори.

(2) Финансиската гаранција се обезбедува за секоја календарска година, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 22

Информации за крајните корисници

(1) Производителот е должен на соодветен начин да ги информира трговецот и крајниот корисник за битните својства на батериите и акумулаторите во поглед на опасните и штетните материи и супстанции кои тие ги содржат и за начинот на постапувањето со нив кога тие ќе станат отпад.

(2) Производителот е должен да организира кампањи за информирање на крајните корисници и подигање на јавната свест за:

- забраната за оставање на отпадните батерии и акумулатори како несортиран комунален отпад и обврската на крајниот корисник за одделно собирање на отпадни батерии и акумулатори,
- воспоставените системи за повратен прием, собирање и преработка на отпадни батерии и акумулатори кои им се на располагање,
- нивната улога и придонес за рециклирање и други начини на преработка на отпадните батерии и акумулатори,
- можните негативни влијанија и последици врз здравјето на луѓето и животната средина како резултат на присуството на опасни супстанции во отпадните батерии и акумулатори и
- значењето на симболот од член 13 од овој закон кој се означени батериите и акумулаторите и симболиите за хемиските елементи Hg, Cd и Pb.

(3) Информациите од ставот (1) на овој член се вклучуваат или приложуваат кон упатството за употреба на батериите и акумулаторите кога се испорачуваат на крајниот корисник.

(4) Информациите од ставот (1) на овој член треба да се достапни и на веб страницата на производителот, на печатените или онлајн рекламни материјали, билтени или на веб страниците за онлајн продажба кои ги користи производителот, на видлив и лесно достапен начин.

Член 23

Преземање на обврските на производителот

(1) Производителот е должен на свој трошок да обезбеди исполнување на обврските и целите на овој закон, преку враќање, собирање, преработка и рециклирање на отпадот од батерии и акумулатори кој е создаден од пуштањето на пазар на батерии и акумулатори во Република Северна Македонија.

(2) За исполнување на обврската од ставот (1) од овој член, производителот треба да воспостави или да се приклучи кон систем, кој ќе обезбеди:

- редовно преземање и собирање на отпадните батерии и акумулатори од крајниот корисник и од домаќинствата со цел да се обезбеди соодветно управување со истите во системот за управување со отпадни батерии и акумулатори и
- преработка вклучувајќи и рециклирање на батериите и акумулаторите и/или собраните отпадни батерии и акумулатори.

(3) Обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, производителот ги остварува самостојно, со добивање на дозвола за самостоен постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад или со склучување на договор со колективен постапувач со отпадни батерии и акумулатори за преземање на обврските за постапување со отпадни батерии и акумулатори, кој е основан и поседува дозвола согласно прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 24 Обврски за мал производител

(1) Мал производител е производителот кој на пазарот во Република Северна Македонија, годишно пушта или увезува батерии и акумулатори во количини исти или помали од:

- 0,5 кг преносни батерии,
- 0,5 кг батерии во форма на копче,
- 100 кг автомобилски акумулатори или едно парче индустриски батерии или акумулатор.

(2) Производителот од ставот (1) на овој член е должен да се регистрира во согласност со членот 11 од овој закон, како и да води евиденција и да доставува извештај согласно член 12 од овој закон.

(3) Производителот од ставот (1) од овој член до 15 јануари секоја година, поднесува барање до стручниот орган за добивање на решение за мал производител во кое се наведува и количеството на производи кои производителот има намера да ги пушти на пазарот во Република Северна Македонија во тековната година.

(4) Стручниот орган во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот (3) на овој член, утврдува дали производителот ги исполнува условите за мал производител за тековната година и му издава решение за мал производител.

(5) Стручниот орган во регистарот согласно прописите за проширена одговорност на производителот одделно води евиденција за производителите на батериите и акумулаторите за кои издал решение за мал производител.

(6) Малиот производител од ставот (1) на овој член, не е должен да обезбеди управување со отпадните батерии и акумулатори доколку количината на батериите и акумулаторите пуштени на пазарот во Република Северна Македонија или увезени не ги надминува количините на годишно ниво утврдени во ставот (1) на овој член, но е должен да го плати годишниот паушален надоместок од членот 20 став (3) од овој закон.

Член 25 Примена на барањата за увоз на користени батерии и акумулатори

(1) Доколку производителот увезува во Република Северна Македонија користени батерии и акумулатори како одделен производ или како дел од уред, за увозот на користените производи се применуваат одредбите од овој закон кои се однесуваат на увозот на нови производи.

(2) Производителот за увезените користени батерии и акумулатори во Република Северна Македонија доставува писмена гаранција дека ќе бидат во функција најмалку две години.

IV. ОБВРСКИ НА ТРГОВЕЦОТ

Член 26 Обврски на трговецот за повратен прием на отпадни батерии и акумулатори

(1) За повратен прием на отпадни батерии и акумулатори трговецот ги има истите обврски како и производителот согласно членот 17 од овој закон.

(2) Трговецот кој има малопродажна продавница е должен да обезбеди простор или садови за собирање и чување на отпадни батерии и акумулатори без притоа за возврат од крајниот корисник да бара купување на батерии и акумулатори. Просторот предвиден за бесплатен повратен прием мора да биде лесно достапен до јавноста и истиот да биде означен со јасно видливи знаци за неговата местоположба.

(3) Трговецот нема обврска да поседува дозвола за управување со отпад за просториите за повратен прием или за местата за преземање на отпадни батерии и акумулатори.

(4) Трговецот е должен собраните отпадни батерии и акумулатори, без да ги модифицира, да ги предаде на собирач или инсталација/оператор за управување со отпад која поседува соодветна дозвола и кој претставува дел од самостоен или колективен постапувач. Предавањето задолжително се врши со транспортен и идентификационен формулар согласно прописите за управување со отпад.

(5) Трговецот за исполнување на обврските од ставовите (1) и (2) од овој член, склучува договор со колективен постапувач за времетраење од најмалку една календарска година, во кој се уредуваат меѓусебните права и обврски за предавање на отпадните батерии и акумулатори преземени или создадени во своите простории.

(6) Отпадните батерии и акумулатори кои биле преземени преку повратен прием или создадени од трговецот се пресметуваат во националните цели за собирање на отпадни батерии и акумулатори од членот 18 од овој закон.

(7) Обврската за повратен прием на трговецот не смее да се пренесува на друг субјект.

(8) Трговецот самостојно или во договор со производителот, може да преземе активности со кои ќе ги поттикне крајните корисници да ги враќаат отпадните батерии и акумулатори со цел зголемување на повратниот прием преку најразлични понуди за попусти при купување нови батерии и акумулатори или други производи или со други поттикнувачки мерки.

Член 27 Евиденција и известување како обврска на трговецот

(1) Трговецот е должен да води евиденција за количините на преземени отпадни батерии и акумулатори, на посебен образец согласно ставот (5) од овој член.

(2) Евиденцијата од ставот (1) на овој член, треба да биде достапна во просторијата на трговецот каде се врши трговијата и во секое време да биде достапна на надлежните органи од членот 40 од овој закон.

(3) Трговецот е одговорен за сеопфатноста и точноста на податоците во евиденцијата од ставот (1) на овој член.

(4) Трговецот, од производителот од кој ги набавува производите е должен да обезбеди потврда за исполнување на проширената одговорност за управување со батерии и акумулатори во согласност со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, односно потврда дека производителот го платил надоместокот од член 35 од овој закон.

(5) Министерот кој раководи со органот за животна средина, ја пропишува формата и содржината на образецот за водење на евиденцијата од ставот (1) на овој член.

Член 28

Преземање на отпадни батерии и акумулатори

(1) Трговецот во договор со производителот, може да овозможи повратен прием на отпадни батерии и акумулатори на локации каде преземањето е овозможено од производителот.

(2) Приемот на отпадни батерии и акумулатори на начинот утврден во ставот (1) на овој член не влијае врз обврските на трговецот од членот 26 од овој закон.

(3) Како место за преземање на отпадните батерии и акумулатори согласно со ставот (1) на овој член се смета сад или садови за отпадни батерии и акумулатори, поставени на место определено за таа намена во покриен простор, кои имаат доволна големина за отпадните батерии и акумулатори да може да се чуваат уредно, а просторните услови да овозможуваат повратен прием на отпадните батерии и акумулатори без никакви ограничувања.

(4) Производителот е должен без надоместок да ги преземе отпадните батерии и акумулатори од трговецот, а трговецот не смее да бара надомест за преземање на отпадните батерии и акумулатори од производителот.

Член 29

Информирање на крајните корисници од страна на трговецот

(1) Трговецот, е должен да ги информира крајните корисници на батерии и акумулатори за:

- забраната за оставање на отпадни батерии и акумулатори како несортиран комунален отпад и обврската за одделно собирање на отпадните батерии и акумулатори,

- воспоставените системи за преземање на отпадните батерии и акумулатори и нивен третман и отстранување и

- можноста за предавање на отпадните батерии и акумулатори на продажните места на истите.

(2) Трговецот, информациите од ставот (1) на овој член треба да ги постави на неговата веб-страницата, на печатени или онлајн рекламни материјали, билтени или на веб страната за онлајн продажба што ја користи трговецот, на видлив и лесно достапен начин.

(3) Трговецот, обврската за информирање на крајните корисници не смее да ја пренесе на друг субјект.

V. ОБВРСКИ НА ДРУГИТЕ ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ

Член 30

Услови за приклучување кон систем на колективен или самостоен постапувач

(1) Правните и физичките лица кои како резултат на вршење на нивната дејност поседуваат отпадни батерии и акумулатори, може да се приклучат кон системот на колективен или самостоен постапувач со отпадни батерии и акумулатори преку спроведување на мерки и активности кои се однесуваат на:

- обезбедување на простор и соодветни контејнери/садови за собирање на отпадни батерии и акумулатори и

- поставување на известувања и информации за крајните корисници согласно со членот 22 од овој закон.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член не се обврзани да поседуваат дозвола за управување со отпад согласно со прописите за управување со отпадот за активностите од ставот (1) од овој член.

(3) Субјектите од ставот (1) на овој член, се должни собраните отпадни батерии и акумулатори без да ги модифицираат, да ги предадат на собирач или инсталација/оператор за управување со отпадни батерии и акумулатори кој поседува соодветна дозвола и кој претставува дел од колективен или самостоен постапувач со отпадни батерии и акумулатори. Предавањето на отпадните батерии и акумулатори се врши со транспортен и идентификационен формулар на начин пропишан согласно прописите за управување со отпад.

(4) Колективните постапувачи, односно самостојните постапувачи и субјектите од ставот (1) на овој член, меѓусебните права и обврски како и начинот на преземање и предавање на отпадните батерии и акумулатори ги уредуваат со склучување на договор за приклучување кон системот на самостоен или колективен постапувач со отпадни батерии и акумулатори, со заемна согласност.

Член 31

Обврски на економските оператори

(1) Економските оператори во своите деловни простории или во нивна непосредна близина се должни да постават соодветни садови за собирање на преносни отпадни батерии и акумулатори, односно индустриски или автомобилски батерии и акумулатори, кои се користат за вршење на својата деловна активност или истите се користат од клиенти чиешто батерии и акумулатори се отфрлаат.

(2) Големината и површината на садовите за собирање од ставот (1) на овој член, треба да биде сразмерна со просечната количина на батерии и акумулатори кои се продаваат на годишна основа во Република Северна Македонија.

Член 32

Обврска за крајните корисници

(1) Крајниот корисник е должен отпадните батерии и акумулатори да ги собира, чува и предаде на производителот, трговецот или овластениот собирач, кој е дел од колективен или самостоен постапувач, како одделно собрана фракција на комунален отпад или да ги предаде во собирен центар или собирно место определено за таа намена.

(2) Крајниот корисник пред да ги предаде отпадните батерии и акумулатори, должен е да ги собере или чува одвоено, за да не се мешаат со друг вид отпад, да не се ситнат или на друг начин уништуваат, или загадуваат со опасни или други супстанции, со што би се оневозможило нивното рециклирање.

(3) Крајниот корисник е должен отпадните автомобилски батерии и акумулатори кои ги создава да ги предаде на трговецот од кој ги набавил или на правни лица кои поседуваат соодветна дозвола за управување со отпад, согласно прописите за управување со отпадот.

(4) Крајниот корисник е должен отпадните индустриски батерии и акумулатори кои ги создава да ги предаде на производителот од кој ги набавил или на правни лица кои поседуваат соодветна дозвола за управување со отпад согласно прописите за управување со отпадот.

(5) Преносните отпадни батерии и акумулатори се отстрануваат и собираат одделно од другите видови на отпадни батерии и акумулатори во посебно означени садови за собирање.

Член 33

Обврски на градоначалникот

(1) Градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје е должен:

- да го организира одделното собирање на отпадните батерии и акумулатори од домаќинствата,

- да организира собирање на отпадните батерии и акумулатори од страна на овластениот давател на услуги за собирање на комунален отпад, како одделна собрана фракција на комунален отпад,

- да определи и организира собирни пунктови за одделно собирање на отпадни батерии и акумулатори од домаќинствата, во собирни центри или други времено определени места за таа намена на целата територија на општината, општината во градот Скопје и Градот Скопје, каде крајните корисници ќе можат бесплатно да ги остават отпадните батерии и акумулатори од домаќинствата и

- да соработува со колективните и самостојните постапувачи за управување со отпадни батерии и акумулатори, согласно овој закон и прописите за проширената одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(2) При определување на местата и локациите на собирните центри треба да се земе предвид бројот на жителите во населеното место, при што треба да се обезбеди најмалку по еден собирен центар на ниво на општина, односно најмалку по еден собирен центар за 30.000 жители.

(3) Собирните центри од ставот (2) на овој член ги вклучуваат и постојните места и локации за прием на одделно собрани фракции на комунален отпад, доколку овие места ги исполнуваат условите утврдени со овој или друг закон.

(4) Собраните отпадни батерии и акумулатори во собирните центри од ставот (2) на овој член се предаваат на колективен или самостоен постапувач за постапување со батерии и акумулатори бесплатно врз основа на склучен договор со општината, општината во градот Скопје и градот Скопје односно организационата единица за регионално управување со отпад, преку Центарот за развој на соодветниот плански регион.

(5) Со договорот од ставот (4) на овој член се уредуваат меѓусебните права и обврски на договорните страни, начинот на редовно преземање на отпадните батерии и акумулатори, начинот на информирање на јавноста за собирните центри и други локации за преземање на отпадните батерии и акумулатори, начинот на покривање на трошоците настанати од работењето, како и други прашања од заеднички интерес. Договорот се склучува за период од најмалку една календарска година.

(6) Собирните центри кои се наоѓаат во основните и средните училишта се исклучиво наменети за собирање на преносни батерии.

Член 34

База на податоци и информативен систем

Органот за животна средина е должен да воспостави и води електронска база на податоци за батерии и акумулатори кои се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија и за податоците за управување со отпадни батерии и акумулатори согласно прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 35

Надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори

(1) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори од кои при користење се создава отпадни батерии и акумулатори, е должен да плати надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори (во натамошниот текст: надоместок).

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член, изнесува:

- 450 денари/кг за преносни батерии,

- 2,25 денари/кг за оловни автомобилски и индустриски батерии и акумулатори и

- 25 денари/кг за други неоловни автомобилски и индустриски батерии и акумулатори.

(3) Надоместокот се пресметува врз основа на нетежината на батериите и на акумулаторите кои се пуштаат на пазарот, изразена во килограми, пресметано врз основа на тежината за секој вид на батерии и акумулатори кои се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија за тековната година и се изработува квартална пресметка на посебен образец, дури и кога производителот не пуштил производи на пазарот во текот на тој квартал.

(4) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот од ставот (1) на овој член настанува во моментот кога батериите и акумулаторите за прв пат се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија.

(5) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори од ставот (1) на овој член, настанува во моментот кога батериите и акумулаторите за прв пат се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија.

(6) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори од ставот (1) на овој член е должен да го плати утврдениот надоместок секој 15 ден од тековниот квартал на годината за сите пресметани надоместоци за претходниот квартал.

(7) Средствата од надоместокот од ставот (2) на овој член се приход на органот за животна средина и се уплатуваат на посебна уплатна сметка.

(8) Надоместокот не се плаќа доколку батериите и акумулаторите се извезуваат или уништуваат во тековната година, за што производителот треба да достави соодветен доказ.

(9) Во случајот од ставот (8) на овој член, производителот и производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори од ставот (1) на овој член е должен да обезбеди извозна електронска царинска декларација согласно прописите за царинско работење како доказ дека за количините на батерии и акумулатори за кои не е пресметан надоместок, истите се извезени надвор од Република Северна Македонија или да обезбеди документ од кој е видно дека батериите и акумулаторите кои биле пуштени на пазарот во Република Северна Македонија не биле ставени во употреба, се повлечени од пазарот и се уништени.

(10) Во случаите кога за извоз или уништување на батериите и акумулаторите е платен надоместокот, производителот и производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори од ставот (1) на овој член, има право на поврат на платениот надоместок за извезената или уништената количина на батерии и акумулатори од ставот (9) од овој член во рок од пет години од плаќањето на надоместокот.

(11) За поврат на надоместокот од ставот (10) на овој член, производителот односно производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна

Македонија батерии и акумулатори од ставот (1) на овој член, до стручниот орган на посебен образец поднесува барање за поврат на надоместокот заедно со кварталната пресметка од ставот (3) на овој член за наредниот квартал, во кој ќе се наведат причините за поврат на надоместокот.

(12) Поврат на надоместокот од ставот (10) од овој член се врши со решение на стручниот орган по испитување на доставената документација и проверка дали се исполнети условите за поврат на исплатениот надоместок согласно со ставот (11) на овој член.

(13) Решението на стручниот орган од ставот (12) на овој член се донесува во рок од 60 дена по приемот на барањето за поврат на надоместок од ставот (11) на овој член.

(14) Против решението на стручниот орган од ставот (12) на овој член може да се поднесе жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(15) По правосилноста на решението на стручниот орган од ставот (12) на овој член, органот за животната средина врши поврат на надоместокот.

(16) Министерот кој раководи со органот за животна средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите, ја пропишува формата и содржината на образецот од ставот (3) на овој член, начинот и потребната документација за поврат на надоместокот, како и формата и содржината на образецот од ставот (11) на овој член.

Член 36

Пресметување, уплатување и водење на евиденција за пресметаниот и уплатениот надоместок

(1) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори (во натамошниот текст: обврзникот) е должен надоместокот од членот 35 став (2) од овој закон навремено и правилно да го пресметува и уплатува како и да води, одржува и чува уредна и точна евиденција за пресметаниот и уплатениот надоместок.

(2) Врз основа на евиденцијата од ставот (1) на овој член, обврзникот составува и на секои три месеци доставува до стручниот орган пресметка за уплатениот надоместок на посебен образец, дури и доколку производителот не пуштил на пазарот производи во текот на тој квартал.

(3) Стручниот орган, пресметките за уплатениот надоместок од ставот (2) на овој член ги проверува и доколку утврди несоодветно плаќање на надоместокот, со решение ја утврдува точната количина за кои треба да се плаќа надоместок.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член, обврзникот може да изјави жалба согласно прописите за општа управна постапка.

(5) Министерот кој раководи со органот за животна средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите го пропишува начинот за водење, одржување и чување на евиденцијата од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на образецот од ставот (2) на овој член.

Член 37

Ослободување од плаќање на надоместокот

Од плаќање на надоместокот од членот 35 став (2) од овој закон се ослободени следниве субјекти:

1) производителот и производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори, доколку имаат склучено договор за преземање на обврски за постапување со отпад-

ни батерии и акумулатори со колективен постапувач кој поседува дозвола согласно Законот за проширена одговорност на производителот за управувањето со посебните текови на отпад;

2) производителот и производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија батерии и акумулатори, на кој му е издадена дозвола како самостоен постапувач со отпадни батерии и акумулатори согласно Законот за проширена одговорност на производителот за управувањето со посебните текови на отпад и

3) производителот определен како мал производител согласно со членот 24 од овој закон.

Член 38

Користење на надоместокот

Средствата собрани од надоместокот од членот 35 став (2) од овој закон се користат за финансирање и спроведување на мерки и активности за управување со отпад од планските и стратешките документи утврдени со прописите од областа на отпадот, а кои се насочени кон постигнување на целите на овој закон на начин и постапка пропишана согласно прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 39

Доброволно договарање

Организациите кои застапуваат посебни интереси на економските оператори и групите на економски оператори опфатени со овој закон, можат да пристапат кон склучување на доброволен договор со органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија преку кој ќе ги регулираат меѓусебните права и обврски за да се постигнат повисоки национални цели за собирање од член 18 од овој закон, како и повисок степен на рециклирање, преработка и обработка и за воведување на сертифицирани системи за управување со животната средина на начин како што е утврдено во прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

VI. НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 40

Надлежни органи

(1) Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот за животна средина.

(2) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон го врши Државниот инспекторат за животна средина, преку државните инспектори за животна средина.

(3) Надзор над евиденцијата и известувањето согласно членот 12 од овој закон, врши стручниот орган.

(4) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во поглед на обврските од овој закон од страна на трговците вршат овластените инспектори за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(5) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во однос на означувањето на батериите и акумулаторите, пуштањето на пазар на батериите и акумулаторите согласно барањата на овој закон, како и во однос на известување на потрошувачите врши Државниот пазарен инспекторат.

(6) Инспекцискиот надзор над примената и спроведувањето на овој закон во однос на оставање или предавање на отпадни батерии и акумулатори како дел од комунален отпад, вршат комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

Член 41

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

(1) Во вршењето на надзорот од својот делокруг, државниот инспектор за животна средина, врши увид и контрола:

1) дали се произведува и/или пушта на пазар батерии и акумулатори кои ги исполнуваат барањата утврдени со овој закон (член 7 став (1) од овој закон);

2) дали производителот е регистриран кај стручниот орган (член 11 од овој закон);

3) дали производителот кој не е регистриран во Република Северна Македонија и пушта производи на пазар преку комуникација од далечина (е-трговија) има назначен овластен застапник (член 11 став (2) од овој закон);

4) дали обврските за евиденција и годишни извештаи се исполнуваат согласно со членот 12 од овој закон;

5) дали батериите и акумулаторите се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија спротивно на барањата од членот 14 став (1) од овој закон;

6) дали производителот организира повратен прием на отпадните батерии и акумулатори (член 17 од овој закон);

7) дали се обезбедува реализација на националните цели за собирање (член 18 од овој закон);

8) дали производителот ги утврдува своите годишни цели за собирање во определениот рок (член 18 став (7) од овој закон);

9) дали производителот обезбедува третман и рециклирање на собраните отпадни батерии и акумулатори (член 19 од овој закон);

10) дали производителот обезбедува финансирање на трошоците за постапување со отпадни батерии и акумулатори (член 20 од овој закон);

11) дали малиот производител плаќа паушален надоместок (член 20 став (3) од овој закон);

12) дали се обезбедува финансиска гаранција за спроведување на обврските за собирање, преработка и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори (член 21 од овој закон);

13) дали производителот обезбедува исполнување на обврските и целите на овој закон преку враќање, собирање, преработка и рециклирање на свој трошок (член 23 ставови (1) и (2) од овој закон);

14) дали производителот има склучен договор за преземање на обврските за постапување со отпадни батерии и акумулатори со колективен постапувач односно дали има воспоставен самостоен систем (член 23 став (3) од овој закон);

15) дали субјектот е регистриран како мал производител и дали води евиденција и доставува извештаи (член 24 став (2) од овој закон);

16) дали субјектот доставува точни податоци при утврдување како мал производител (член 24 став (3) од овој закон);

17) дали производителот согласно овој закон е обврзан да плаќа надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори, и дали го плаќа надоместокот за управување со отпадни батерии и акумулатори (член 35 од овој закон) и

18) врши и други работи во негова надлежност утврдени во овој закон.

(2) На барање на државниот инспектор за животна средина во вршењето на инспекцискиот надзор може да учествува и надлежен државен службеник вработен во стручниот орган.

(3) Државниот инспектор за животна средина е должен да изврши инспекциски надзор, кога тоа ќе го побара стручниот орган без одлагање.

Член 42

Донесување на решенија на државниот инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за животна средина со решение:

1) ќе ги задолжи производителите да ги повлечат од пазар батериите и акумулаторите кои не ги исполнуваат барањата утврдени со овој закон (член 7 став (1) од овој закон);

2) ќе ги задолжи производителите да се регистрираат (член 11 од овој закон);

3) ќе ги задолжи производителите да постапат согласно член 12 од овој закон;

4) ќе ги задолжи производителите батериите и акумулаторите да ги отстранат од продажба доколку не се согласно со член 14 став (1) од овој закон;

5) ќе ги задолжи производителите да ги преземаат бесплатно отпадните батерии и акумулатори од крајниот корисник и трговецот (член 17 од овој закон);

6) ќе ги задолжи производителите да обезбедуваат реализација на национални цели за собирање (член 18 од овој закон);

7) ќе ги задолжи производителите да ги утврдуваат годишните цели за собирање во определен рок (член 18 став (7) од овој закон);

8) ќе ги задолжи производителите да обезбедуваат третман и рециклирање на собраните отпадни батерии и акумулатори (член 19 од овој закон);

9) ќе ги задолжи производителите да обезбедуваат финансирање на трошоците за постапување со отпадни батерии и акумулатори (член 20 од овој закон);

10) ќе ги задолжи малите производители да уплаќаат паушален надоместок (член 20 став (3) од овој закон);

11) ќе ги задолжи производителите да обезбедуваат финансиска гаранција (член 21 од овој закон);

12) ќе ги задолжи производителите да обезбедуваат исполнување на обврските и целите на свој трошок преку враќање, собирање, преработка и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори кој е создаден од пуштањето на пазар батерии и акумулатори (член 23 ставови (1) и (2) од овој закон);

13) ќе ги задолжи производителите да склучат договор за преземање на обврските за постапување со отпадни батерии и акумулатори со колективен постапувач, односно да воспостават самостоен систем согласно со членот 25 став (3) од овој закон доколку не уплатиле и немаат намера да плаќаат надоместокот за управување со отпадни батерии и акумулатори (член 23 став (3) од овој закон);

14) ќе ги задолжи малите производители да постапат согласно со членот 24 став (3) од овој закон и

15) ќе го задолжи производителот кој е обврзан да го плаќа надоместокот за управување со отпадни батерии и акумулатори од членот 35 од овој закон, да го пресметува и плаќа надоместокот во определен рок (член 35 од овој закон).

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за животна средина на субјектите на надзорот ќе им одреди привремена забрана за вршење на дејност која не може да биде подолг од 15 дена, за неправилностите утврдени од ставот (1) точки 1), 3), 7), 9), 10), 11) и 15) на овој член.

(4) Против решението на државниот инспектор за животна средина може да се изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(5) Доколку субјектите од ставот (1) од овој член не постапат согласно со решението на државниот инспектор за животна средина и не ги отстранат причините за настаната состојба утврдени со решението, државниот инспектор за животна средина ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган или надлежен суд.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените неисправности и неправилности кои во записник ги констатира во соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (6) од овој член, претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (6) од овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) При вршењето на надзорот од ставот (1) од овој член државниот инспектор за животна средина има право за преземање и на други мерки утврдени со прописите за животната средина и прописите за инспекциски надзор.

Член 43

Делокруг на надзор на овластените инспектори за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје

(1) Во вршењето на надзорот од својот делокруг овластениот инспектор за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, врши увид и контрола:

1) дали со отпадните батерии и акумулатори се постапува спротивно на член 10 од овој закон;

2) дали трговецот со отпадните батерии и акумулатори постапува согласно со членот 26 од овој закон;

3) дали трговецот води евиденција за количините на преземените отпадни батерии и акумулатори (член 27 од овој закон);

4) дали трговецот за батериите и акумулаторите што ги продава има обезбедено потврда од производителот за постапување со отпадните батерии и акумулатори (член 27 став (4) од овој закон);

5) дали отпадните батерии и акумулатори се преземаат во согласност со членот 28 став (4) од овој закон;

(2) Во вршењето на надзорот од својот делокруг комуналниот инспектор на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, врши увид и контрола:

1) дали отпадните батерии и акумулатори се оставаат или предаваат на места означени за собирање на комунален отпад како несортиран комунален отпад од домаќинства (член 8 од овој закон);

2) дали со отпадните батерии и акумулатори се постапува спротивно на членот 10 од овој закон и

3) дали крајниот корисник со отпадните батерии и акумулатори постапува во согласност со членот 32 од овој закон.

Член 44

Донесување на решенија од овластениот инспектор за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, овластениот инспектор за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје со решение:

1) ќе ги задолжи субјектите при постапувањето со отпадните батерии и акумулатори да ги исполнат барањата од член 10 од овој закон;

2) ќе ги задолжи трговецот со отпадните батерии и акумулатори да постапува согласно член 26 од овој закон;

3) ќе ги задолжи трговците да водат евиденција за количините на преземените отпадни батерии и акумулатори (член 27 од овој закон);

4) ќе ги задолжи трговците да побараат и да обезбедуваат потврда од производителот за постапување со отпадните батерии и акумулатори (член 27 став (4) од овој закон) и

5) ќе ги задолжи трговците и производителите преземањето на отпадните батерии и акумулатори да се направи согласно со начинот од членот 28 став (4) од овој закон.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор, комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје со решение:

1) ќе ги задолжи субјектите да ги собираат отпадните батерии и акумулатори кои се оставени или предадени како несортиран комунален отпад на местата означени за собирање на комунален отпад (член 8 од овој закон);

2) врши увид и контрола дали со отпадните батерии и акумулатори се постапува спротивно на член 10 од овој закон и

3) ќе ги задолжи крајните корисници со отпадните батерии и акумулатори да постапуваат во согласност со членот 32 од овој закон.

(3) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторите од ставовите (1) и (2) на овој член утврдуваат дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(4) Против решението на надлежниот инспектор може да се изјави жалба согласно со прописите за инспекциски надзор.

(5) При вршењето на надзорот од ставот (1) од овој член инспекторите имаат право за преземање и на други мерки утврдени со прописите за животната средина и прописите за инспекциски надзор, односно прописите за комунални дејности во ситуациите од ставот (2) на овој член.

Член 45

Делокруг на надзор на стручниот орган

(1) При вршењето на надзор согласно членот 12 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола на податоците и документите кои се основа за водење на евиденцијата и подготовка на извештаите.

(2) При вршењето на надзорот над пресметаниот и уплатен надоместок од членот 35 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола:

1) дали производителот кој е обврзан да плаќа надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори, го пресметува и плаќа надоместокот во определениот рок, како и дали ги исполнува условите за поврат на платениот надоместок (член 35 од овој закон);

2) дали надоместокот за управување со отпадни батерии и акумулатори се пресметува и уплатува навремено и правилно и дали ја одржува и чува уредна и точна евиденцијата за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 36 од овој закон);

3) дали производителите ги исполнуваат условите за ослободување од плаќањето на надоместок од член 37 од овој закон.

(3) За спроведениот надзор и контрола од ставовите (1) и (2) на овој член, службеното лице на стручниот орган составува записник кој го доставува до субјектот на надзорот.

(4) Ако при вршењето на надзорот, органот од ставовите (1) и (2) од овој член утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги преземат за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстранат причините за настанатата состојба.

(5) Против решението од ставот (4) од овој член може да се изјави жалба согласно прописите за општа управна постапка.

(6) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член, не постапат согласно со решението на стручниот орган и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, стручниот орган ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот прекршочен орган.

Член 46

Делокруг на надзор на државниот пазарен инспектор

Во вршењето на надзорот од својот делокруг, државниот пазарен инспектор врши увид и контрола:

1) дали се произведуваат и/или пуштаат на пазар батерии и акумулатори кои имаат присуство на тешки метали (член 9 од овој закон);

2) дали батериите и акумулаторите кои се пуштат на пазар се означени согласно со членот 13 од овој закон;

3) дали уредите кои работат на батерии или акумулатори се дизајнирани согласно со членот 15 ставови (1) и (2) од овој закон;

4) дали се приложува упатство во кое се покажува начинот на безбедно отстранување на отпадните батерии и акумулатори и се постапува согласно со членот 15 став (3) од овој закон;

5) дали производителот ги информира крајните корисници и трговците (член 22 од овој закон);

6) дали трговецот ги информира крајните корисници (член 29 од овој закон);

7) дали собраните отпадни батерии и акумулатори се предаваат согласно со членот 30 став (3) на овој член и

8) дали економските оператори постапуваат согласно со членот 31 од овој закон.

Член 47

Донесување на решенија на државниот пазарен инспектор

(1) При вршење на инспекцискиот надзор, државниот пазарен инспектор со решение:

1) ќе ги задолжи производителите во рок не подолг од 30 дена да ги повлечат од пазар батериите и акумулаторите кои не ги исполнуваат барањата од членот 9 од овој закон;

2) ќе ги задолжи производителите батериите и акумулатори како и батериските пакувања кои не се означени со согласност со членот 13 од овој закон да ги повлечат од пазар во рок не подолг од 30 дена;

3) ќе ги задолжи производителите уредите кои работат на батерии или акумулатори да ги дизајнираат согласно со членот 15 ставови (1) и (2) од овој закон;

4) ќе ги задолжи производителите да приложат упатство во кое се покажува начинот на безбедно отстранување на отпадните батерии и акумулатори согласно со членот 15 став (3) од овој закон;

5) ќе ги задолжи производителите да ги информираат крајните корисници и трговци на начин утврден во членот 22 од овој закон;

6) ќе ги задолжи трговците да ги информираат крајните корисници на начин утврден во членот 29 од овој закон;

7) ќе ги задолжи субјектите на надзор со собраните отпадни батерии и акумулатори да постапат согласно со членот 30 став (3) од овој закон и

8) ќе ги задолжи економските оператори да постапуваат согласно со членот 31 од овој закон.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот пазарен инспектор утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, државниот пазарен инспектор на субјектите на надзорот ќе им одреди привремена забрана за вршење на дејност која не може да биде подолга од 15 дена, за неправилностите утврдени од ставот (1) точките 1), 2) и 3) на овој член.

(4) Против решението на државниот пазарен инспектор може да се изјави жалба согласно со прописите за инспекциски надзор.

(5) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член државниот пазарен инспектор има право за преземање и на други мерки утврдени со прописите за државен пазарен инспекторат и прописите за инспекциски надзор.

Член 48

Опомена

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина односно државниот пазарен инспектор утврди дека е сторена неправилност од членот 50 став (1) точки 6), 12) и 13) и член 51 став (1) точка 16) на овој закон за прв пат, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и со решение ќе изрече опомена и ќе определи рок во кој субјектот на инспекциски надзор е должен да ги отстрани неправилностите утврдени со записник.

(2) Државниот инспекторат за животна средина води единствена евиденција за изречените опомени од ставот (1) на овој член од негова надлежност.

(3) Државниот пазарен инспекторат води единствена евиденција за изречените опомени од ставот (1) на овој член од негова надлежност.

(4) Формата и содржината на евиденцијата на изречените опомени од ставот (2) на овој член ја утврдува министерот кој раководи со органот за животната средина.

(5) Формата и содржината на евиденцијата на изречените опомени од ставот (3) на овој член ја утврдува министерот кој раководи со органот за државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата.

Член 49

**Примена на одредби од други закони
во инспекцискиот надзор**

Во постапката при вршење на инспекциски надзор која се спроведува во согласност со овој закон, соодветно се применуваат одредбите на прописите за инспекциски надзор, прописите за животна средина, прописите за управување со отпад и прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебни текови на отпад, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

VII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 50

Прекршочни санкции од прва категорија

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 53.000 до 59.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 89.000 до 98.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) отпадните батерии и акумулатори ги оставаат или предаваат на места означени за собирање на комунален отпад како несортиран комунален отпад од домаќинствата (член 8 од овој закон);

2) уредите кои работат на батерии или акумулатори не се дизајнирани согласно член 15 ставови (1) и (2) од овој закон;

3) не приложува упатство во кое се покажува начинот на безбедно отстранување на отпадните батерии и акумулатори и не постапува согласно член 15 став (3) од овој закон;

4) не обезбедува повратен прием на отпадните батерии и акумулатори (член 17 од овој закон);

5) не уплаќа паушален надоместок за мал производител (член 20 став (3) од овој закон);

6) не ги информира на соодветен начин трговците и крајните корисници (член 22 од овој закон);

7) не организира повратен прием на отпадни батерии и акумулатори (член 26 од овој закон);

8) не води евиденција за количините на преземени отпадни батерии и акумулатори според вид и категорија и не ја прави достапна на надлежните инспекциски органи во секое време (член 27 од овој закон);

9) увезува и претставува неточни податоци во евиденцијата за количините на преземени отпадни батерии и акумулатори (член 27 став (3) од овој закон);

10) не обезбеди потврда од производителот дека е дел од колективен систем за управување со батерии и акумулатори или дел од самостоен систем, односно потврда дека производителот го платил надоместокот (член 27 став (4) од овој закон);

11) преземањето на отпадните батерии и акумулатори се врши спротивно на член 28 став (4) од овој закон;

12) крајните корисници не ги информира на соодветен начин за забраната за оставање на отпадни батерии и акумулатори како несортиран комунален отпад, за воспоставените системи за преземање и нивен третман и отстранување и за можноста за предавање на отпадните батерии и акумулатори на продажни места (член 29 од овој закон);

13) обврската за информирање на крајните корисници го пренесува на друг субјект (член 29 став (3) од овој закон);

14) не ги предава собраните отпадни батерии и акумулатори на начин утврден во член 30 став (3) од овој закон;

15) не воспоставува соодветни садови за собирање на преносни отпадни батерии и акумулатори односно индустриски или автомобилски батерии и акумулатори (член 31 став (1) од овој закон);

16) отпадните батерии и акумулатори не ги собира, складира и предава во согласност со член 32 од овој закон и

17) не доставува до стручниот орган во определен рок пресметка за уплатениот надоместок на посебен образец (член 36 став (2) од овој закон).

(2) На одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) од овој член ќе му се изрече глоба во износ до 500 евра во денарска противвредност за микро трговец, од 1.000 евра во денарска противвредност за мал трговец, од 3.000 евра во денарска противвредност за среден трговец и од 5.000 евра во денарска противвредност за голем трговец.

(3) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, прекршочниот орган, може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставовите (1) и (2) на овој член е надлежниот суд, а надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставот (3) на овој член е прекршочниот орган формиран согласно Законот за животна средина.

Член 51

Прекршочни санкции од втора категорија

(1) Глоба во износ од 13.000 до 14.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 25.000 до 28.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 76.000 до 84.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 126.000 до 140.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) произведува и/или пушта на пазар батерии и акумулатори кои не ги исполнуваат барањата од овој закон (член 7 став (1) од овој закон);

2) отстранува батериите и акумулаторите преку депонирање и гори отпадни индустриски и автомобилски батерии и акумулатори спротивно член 10 од овој закон;

3) не води евиденција во пишана и електронска форма по категории во килограми за количеството на батерии и акумулатори пуштени на пазарот и не ги чува податоците на евиденцијата до определен рок (член 12 ставови (1) и (6) од овој закон);

4) не доставува годишен извештај до стручниот орган во определен рок за видот и количината на батерии и акумулатори што ги пуштил на пазар (член 12 став (2) од овој закон);

5) не изготви производствена спецификација со информации за тежината на батеријата и акумулаторот (член 12 став (3) од овој закон);

6) не води месечна и годишна евиденција врз основа на производствената спецификација за вкупното количество на батерии и акумулатори кои ги пуштил на пазар (член 12 став (4) од овој закон);

7) не води евиденција за количините на отпадни батерии и акумулатори кој е примен назад, според категорија, во дадена година и за доказот на предадените отпадни батерии и акумулатори на собирачи или рециклатори (член 12 став (5) од овој закон);

8) батериите и акумулатори, како и батериските пакувања кои ги пушта на пазарот, не ги означува согласно член 13 од овој закон;

9) батериите и акумулаторите се произведуваат и пуштат на пазар спротивно на член 14 став (1) од овој закон;

10) не ги утврдува годишните цели за собирање според категорија на отпад во килограми за тековната година во определен рок согласно член 18 став (7) од овој закон;

11) не обезбедува третман и рециклирање според категорија на производи (член 19 од овој закон);

12) не обезбедува финансирање на трошоците за постапување со отпадни батерии и акумулатори (член 20 од овој закон);

13) не обезбедува финансиска гаранција за спроведување на обврските за собирање, преработка и рециклирање на отпадните батерии и акумулатори (член 21 од овој закон);

14) не обезбедуваат исполнување на обврските и целите на овој закон преку враќање, собирање, преработка и рециклирање на свој трошок (член 23 ставови (1) и (2) од овој закон);

15) не склучил договор за преземање на обврски за постапување со отпадни батерии и акумулатори или не е дел од самостоен систем за постапување со отпад од пакување (член 23 став (3) од овој закон);

16) не се регистрира како мал производител, не води евиденција и не доставува извештаи (член 24 став (2) од овој закон);

17) намерно доставува неточни податоци при утврдување како мал производител (член 24 став (3) од овој закон);

18) намерно прикажува неточни податоци заради ослободување од плаќање на надоместокот од член 37 од овој закон или поврат на платениот надоместок за отпадни батерии и акумулатори од член 35 став (10) и (11) од овој закон и

19) надоместокот за управување со батерии и акумулатори не го пресметува и уплатува навремено и правилно и не ја води, одржува и чува уредна и точна евиденција за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 36 став (1) од овој закон).

(2) На одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) од овој член ќе му се изрече глоба во износ до 700 евра во денарска противвредност за микро трговец, од 1.500 евра во денарска противвредност за мал трговец, од 4.000 евра во денарска противвредност за среден трговец и од 7.000 евра во денарска противвредност за голем трговец.

(3) Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 52

Прекршочни санкции од трета категорија

(1) Глоба во износ 18.000 од 20.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 36.000 до 40.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 110.000 до 120.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 180.000 до 200.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) произведува и/или пушта на пазар батерии и акумулатори кои содржат тешки метали (член 9 од овој закон);

2) не обезбедува реализација на националните цели за собирање (член 18 став (1) од овој закон) и

3) не плаќа надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори во определен рок (член 35 ставови (1) и (6) од овој закон).

(4) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, прекршочен орган може да му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) од овој член, прекршочен орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 53

Постапка за порамнување и спогудување

(1) За прекршоците утврдени во член 50 од овој закон, надлежните инспектори овластени со овој закон се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог пред да поднесат барање за прекршочна постапка.

(2) За прекршоците утврдени во членовите 51 и 52 од овој закон, надлежните инспектори овластени со овој закон се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за спогудување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(3) Постапката на спогудување од ставот (2) на овој член се води согласно со Законот за животната средина и Законот за прекршоците.

(4) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 54

Водење на прекршочната постапка

Прекршочната постапка се води согласно со Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 55

Рокови за спроведување

(1) Батериите и акумулаторите кои не ги исполнуваат барањата од членот 9 од овој закон, а кои биле пуштени на пазарот во Република Северна Македонија пред влегувањето во сила на овој закон, можат да се продаваат до завршувањето на залихата.

(2) Производителите кои за прв пат пуштаат на пазарот или увезуваат како крајни корисници батерии и акумулатори во Република Северна Македонија, се должни да се регистрираат согласно со членот 11 од овој закон најдоцна до 31 март 2022 година.

(3) Производителот евиденцијата од членот 12 став (1) од овој закон е должен да започне да ја води од 1 јануари 2022 година.

(4) Првиот годишен извештај за видот и количината на батерии и акумулатори што ги пуштил на пазарот во Република Северна Македонија од членот 12 став (2) од овој закон, производителот е должен да го достави најдоцна до 31 март 2023 година за 2022 година.

(5) При пресметување на третманот на отпад на батерии и акумулатори од членот 19 став (2) од овој закон, нема да бидат земени предвид количините на отпадни батерии и акумулатори кои повторно се употребувале како цел уред, пред 31 декември 2020 година.

Член 56
Донесување на подзаконски прописи

(1) Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на подзаконските прописи од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните подзаконски прописи.

Член 57
Одложена примена

Одредбите од членот 35 од овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2022 година.

Член 58
Престанување на важење

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Службен весник на Република Македонија” број 140/10, 47/11, 148/11, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16).

Член 59
Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J
I MENAXHIMIT TË BATERIVE DHE TË
AKUMULATORËVE DHE TË BATERIVE DHE TË
AKUMULATORËVE JASHTË PËRDORIMIT (*)

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Lënda e rregullimit

Me këtë ligj rregullohen kërkesat për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe të shëndetit të njerëzve që duhet të përmbushen gjatë prodhimit dhe lëshimit në treg të baterive dhe të akumulatorëve, si dhe gjatë veprimtimit me bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, të cilat u referohen detyrimeve të operatorëve ekonomikë dhe të subjekteve të tjerë që marrin pjesë në procesin e prodhimit dhe të lëshimit në treg të baterive dhe të akumulatorëve, kërkesat e veçanta për grumbullimin, përpunimin dhe riciklimin, si dhe kushte të tjera për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, raportimin për arritjen e objektivave të grumbullimit, përpunimin dhe riciklimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit dhe instrumenteve ekonomike.

* Me këtë ligj bëhet harmonizimi me Direktivën e Parlamentit European dhe të Këshillit, datë 6 shtator 2006 (2006/66 / BE), për bateritë dhe akumulatorët dhe bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit dhe për shfuqizimin e Direktivës 91/157 / BEE (CELEX nr. 32006L0066), Direktiva 2008/12/EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të 11 Marsit 2008 për ndryshimin e Direktivës 2006/66 / EC për bateritë dhe akumulatorët dhe bateritë dhe akumulatorët e përdorur në lidhje me kompetencat zbatuese të dhëna Komisionit (CELEX Nr. 32008L0012), Direktiva (BE) 2008/103 / BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 19 nëntor 2008, për bateritë dhe akumulatorët dhe bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit në lidhje me lëshimin në treg të baterive dhe të akumulatorëve (CELEX Nr. 32008L0103), Direktiva 2013/56 / BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 20 nëntor 2013, për ndryshimin e Direktivës 2006/66 / BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, për bateri dhe akumulatorë dhe bateri dhe akumulatorë jashtë përdorimit në lidhje me lëshimin në treg të baterive të bartshme dhe baterive që përmbajnë kadmium dhe janë të paracaktuara për përdorim në mjetet elektrike pa tel, si dhe bateri në formë butoni me përmbajtje të ulët të merkurit dhe shfuqizimin e vendimit të Komisionit 2009/603 / BE (CELEX Nr. 32013L0056),

Neni 2
Zbatimi subsidiar i ligjeve të tjera

(1) Për çështjet në lidhje me dispozitat e mënyrës së menaxhimit të mbeturinave të rrezikshme, në mënyrë përkatëse do të zbatohen dispozitat e Ligjit të Menaxhimit të Mbeturinave, përderisa me këtë ligj nuk përcaktohet ndryshe.

(2) Për rregullimin e çështjeve që kanë të bëjnë me qasjen deri te informacionet lidhur me mjedisin jetësor, pjesëmarrjen e publikut në marrjen e vendimeve, vlerësimin e ndikimit të strategjive, të planeve dhe të programeve të përcaktuara, vlerësimin e ndikimit të projekteve të caktuara në mjedisin jetësor, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit të Mjedisit Jetësor, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Për rregullimin e çështjeve për organizimin e prodhuesve në sisteme kolektive dhe të pavarura për zbatimin e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve si dhe të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit të Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbeturinave.

(4) Në dispozitat e përcaktuara me këtë ligj, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit të Procedurës së Përgjithshme Administrative, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(5) Zbatimi i dispozitave të këtij ligji nuk e përjashton zbatimin e rregullave për sigurinë, shëndetin, higjienën, mbrojtjen sanitare si dhe rregulloret në fushën e menaxhimit të mbeturinave.

Neni 3
Qëllime të ligjit

(1) Qëllimet themelore të këtij ligji janë:

- zvogëlimi në nivelin më të ulët të mundshëm të ndikimit negativ të baterive dhe të akumulatorëve si dhe të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit mbi mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve, dhe

- avancimi i standardeve të mbrojtjes së mjedisit jetësor nga ana e operatorëve ekonomikë të përfshirë në ciklin jetësor të baterive dhe të akumulatorëve, veçanërisht ata të përfshirë në procesin e trajtimit dhe të riciklimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit.

(2) krahas qëllimeve themelore të paragrafit (1) të këtij neni, në përputhje me parimet e neni 4 të këtij ligji, duhet të arrihen edhe qëllimet e mëposhtme:

- të parandalohet krijimi i baterive dhe i akumulatorëve jashtë përdorimit;

- të zvogëlohet sasia e substancave të rrezikshme në bateri dhe akumulatorë dhe me këtë të zvogëlohet toksiciteti i mbeturinave nga bateritë dhe akumulatorët;

- të arrihet nivel i lartë i riciklimit dhe i llojeve të tjera të riciklimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, si dhe zvogëlimi i deponimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit;

- sigurimi i sistemit gjithëpërfshirës për menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve (kthimi, grumbullimi, trajtimi dhe riciklimi i baterive dhe i akumulatorëve);

- rritje sa më shumë që të jetë e mundur e grumbullimit të veçantë të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit dhe parandalimi i largimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit si pjesë e mbeturinave komunale, në mënyrë që të arrihet një shkallë e lartë e përpunimit të tyre;

- sigurimi i kushteve për zhvillimin e tregut të riciklimit dhe mënyra të tjera të përpunimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit;

- sigurimi i pozitës së barabartë në treg për personat juridikë dhe fizikë vendas dhe të huaj, si dhe shmangia e pengesave tregtare që mund ta prishin konkurrencën; dhe

- nxitja e përdorimit të teknikave dhe teknologjive më të mira në dispozicion për përpunimin dhe riciklimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit.

Neni 4 Parime

(1) Në përputhje me qëllimet e mbrojtjes afatgjate të mjedisit jetësor dhe arritjen e ekonomisë qarkulluese, menaxhimi i baterive dhe i akumulatorëve dhe i baterive dhe i akumulatorëve jashtë përdorimit bazohet në:

1) “parimin e përgjegjësive së prodhuesit”, sipas të cilit prodhuesi i baterive dhe i akumulatorëve, i cili gjatë veprimtarisë së tij krijon ose kontribuon në krijimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, është përgjegjës për ndërmarrjen e masave për menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, me qëllim që ta eliminojë ose zvogëlojë sa më shumë të jetë e mundur ndikimin negativ mbi mjedisin jetësor që ndodh si rezultat i baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit të krijuar nga aktiviteti i tij, duke përfshirë krijimin e kushteve për arritjen e një shkalle të lartë të grumbullimit, të riciklimit dhe mënyrë tjetër të riciklimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, dhe

2) “parimin e vlerësimit të ciklit jetësor të prodhimit”, sipas të cilit prodhuesi i baterive dhe i akumulatorëve është i detyruar që të vlerësojë ciklin jetësor të baterive dhe të akumulatorëve në një mënyrë që do të përmirësojë performancën ekologjike të baterive dhe të akumulatorëve, do të përjashtohet ose zvogëlohet prania e substancave të rrezikshme në to në përputhje me arritjet tekniko-shkencore, si dhe dizajnimin e baterive dhe të akumulatorëve në mënyrë të tillë që të kontribuojnë në zvogëlimin e vëllimit të përgjithshëm të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, me qëllim të të parandalimit të ndikimeve negative në mjedisin jetësor.

(2) Në menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve dhe të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, përveç parimeve të paragrafit (1) të këtij neni, do të zbatohen edhe parimet e përcaktuara në mënyrë përkatëse në Ligjin e Mjedisit Jetësor, Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave dhe Ligjin e Përgjegjësive së Zgjatur të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbeturinave.

Neni 5 Zbatimi i ligjit

(1) Dispozitat e këtij ligji do të zbatohen për të gjitha llojet e baterive dhe të akumulatorëve, pavarësisht nga forma, vëllimi, pesha, materiali prej të cilit janë të përbërë ose qëllimi për përdorim, si dhe pavarësisht nëse ato janë ose nuk janë instaluar në pajisje ose automjet.

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, dispozitat e këtij ligji nuk do të zbatohen për bateritë dhe akumulatorët e përdorur në:

- pajisjet e destinuar për përdorim në mbrojtje, armë, municione dhe pajisje ushtarake, me përjashtim të produkteve që nuk janë të destinuar për qëllime të veçanta ushtarake, dhe

- pajisje e destinuar për dërgim në hapësirë.

(3) Në veprimin me bateritë dhe akumulatorët dhe bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, përveç dispozitave të këtij ligji, në mënyrë përkatëse do të zbatohen dispozitat e rregulloreve që rregullojnë menaxhimin e automjeteve të përdorura dhe rregullave për menaxhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe pajisjeve elektrike dhe elektronike jashtë përdorimit.

(4) Të gjitha masat, standardet dhe qëllimet e përcaktuara me këtë ligj do të zbatohen si kërkesa minimale që duhet të përmbushen gjatë menaxhimit të baterive dhe të akumulatorëve dhe baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit.

(5) Nëse masat dhe standardet më të rrepta për mjedisin jetësor përcaktohen me ligj tjetër, gjatë menaxhimit të baterive dhe të akumulatorëve, do të zbatohen masat dhe standardet më të rrepta për të mbrojtur mjedisin jetësor dhe për të arritur qëllimet e mjedisit jetësor.

Neni 6 Përkufizime

(1) Shprehjet e veçanta të përdorura në këtë ligj, e kanë këtë kuptim:

1) **“Bateri ose akumulator”** është çdo burim i energjisë elektrike i krijuar nga shndërrimi i drejtpërdrejtë i energjisë kimike, që përmban një ose më shumë qeliza primare të baterisë (të cilat nuk mund të rimbushen), ose që përmban një ose më shumë qeliza sekondare të baterisë (të cilat mund të rimbushen);

2) **“Paketim i baterive”** nënkupton çdo grup të baterive ose akumulatorëve që janë të ndërlidhur dhe/ose të mbyllur në formë të kapsulës me mbështjellës të jashtëm, duke formuar njësi të plotë, që nuk dedikohet për ndarje ose hapje nga përdoruesi përfundimtar;

3) **“Bateri ose akumulator i bartshëm”** është çdo bateri, në formë butoni, paketim baterie ose akumulator që:

a) janë të vulosura;

b) mund të mbahen në dorë dhe

c) nuk janë bateri industriale, as akumulatorë industrialë, bateri automobili ose akumulatorë;

4) **“Bateria në formë butoni”** është çdo bateri e vogël rrethore ose akumulator i bartshëm, diametri i të cilit është më i madh se lartësia e tij dhe që përdoret për qëllime të veçanta si: aparate dëgjimi, orë, pajisje të vogla të bartshme dhe energji rezervë;

5) **“Bateri ose akumulator automobili”** është çdo bateri ose akumulator që përdoret si pajisje për nisje, ndriçim ose fuqi për ndezjen e automobilit;

6) **“Bateri ose akumulator industrial”** është çdo bateri ose akumulator i paracaktuar ekskluzivisht për përdorim industrial ose profesional ose përdoret në çdo lloj automjeti elektrik;

7) **“Bateri ose akumulator jashtë përdorimit”** do të thotë çdo bateri ose akumulator që konsiderohet si mbeturinë në përputhje me përkufizimin e mbeturinave të përshkruara në Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave;

8) **“Pajisje”** është çdo pajisje elektrike ose elektronike e përcaktuar sipas Ligjit të Menaxhimit të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike dhe zë Mbetjeve të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike, që mbushet plotësisht ose pjesërisht me bateri ose akumulatorë ose është konstruktuar për mbushje;

9) **“Lëshim në treg”** është furnizimi ose vënia në dispozicion e baterive dhe të akumulatorëve, qoftë me pagesë ose falas, për person të tretë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përfshirë importin e baterive dhe të akumulatorëve në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut;

10) **“Operatorët ekonomikë”** janë personat juridikë ose fizikë, të cilët gjatë kryerjes së veprimtarisë së tyre për menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve dhe të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, bëjnë pjesë në kategoritë e prodhuesve, tregtarëve, zotëruesve, mbledhësve ose subjekteve që kryejnë riciklim ose përpunim të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, si më poshtë:

a) “prodhues” është personi juridik ose fizik i cili për herë të parë lëshon në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut bateri dhe akumulatorë, përfshirë ato të vendosura në pajisje ose automjete, si veprimtari e tyre, pavarësisht nga teknika e shitjes që përdoret, përfshirë shitjen me komunikim me telekomandë. Në kuptim të këtij ligji, si një prodhues konsiderohet edhe personi juridik ose fizik që importon bateri dhe akumulatorë për nevojat e tij pa ndërmjetës;

b) "tregtar" është person juridik ose fizik i cili në bazë profesionale siguron furnizim me bateri dhe akumulatorë për përdoruesit përfundimtar;

c) "zotërues" është person juridik ose fizik i cili gjatë veprimtarisë së tij, krijon në mënyrë të përhershme ose të përkohshme dhe/ose zëtorën bateri dhe akumulatorë jashtë përdorimit (si për shembull tregtar, shërbime, shërbime automjetesh, punëtori mekanikësh, shërbime të pajisjes elektrike dhe elektronike dhe të ngjashme). Si zotërues, në kuptim të këtij ligji, nuk konsiderohen qytetarët ose amvisëritë;

ç) "përdorues i fundit" është konsumatori i cili, si person juridik ose fizik, për shkak të përdorimit përfundimtar ose përdorimit të ndonjë produkti tjetër, në kryerjen e veprimtarisë së tij, përdor bateri dhe akumulatorë dhe pas harxhimit të tyre krijon bateri dhe akumulatorë jashtë përdorimit në hapësirat e tij dhe/ose në pajisjet, që ai i zotëron. Si përdorues përfundimtar do të konsiderohet zotëruesi ose tregtari i cili, për nevojat e tij, ka importuar bateri dhe akumulatorë pa ndërmjetës dhe

d) "prodhues i vogël" është personi juridik ose fizik që lëshon në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut bateri dhe akumulatorë në sasi jo më të mëdha se ato të përcaktuara në nenin 24 të këtij ligji;

11) "Qëllim nacional i grumbullimit" është përqindja në një vit të caktuar kalendarik, që fitohet duke pjesëtuar peshën e baterive dhe të akumulatorëve të bartshëm jashtë përdorimit, të mbledhur në përputhje me këtë ligj ose Ligjin e Menaxhimit të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike dhe të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike Jashtë Përdorimit në atë vit kalendarik, me peshë mesatare të baterive dhe të akumulatorëve të bartshëm, të cilat prodhuesi ua shet drejtpërdrejt përdoruesve të fundit dhe/ose ua dërgon palëve të treta, të cilët ua shesin përdoruesve të fundit në vitin aktual kalendarik. Peshë mesatare llogaritet si mesatarja e dy viteve kalendarike aktuale dhe të mëparshme;

12) "Qëllim i veçantë i grumbullimit" është përqindja e një viti të caktuar kalendarik, që duhet ta arrijnë prodhuesit nëpërmjet vepruesve kolektivë ose të pavarur për të përmbushur pjesën e tyre në arritjen e qëllimeve nacionale të grumbullimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut;

13) "Organi i mjedisit jetësor" është organ i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e veprimtarive në fushën e mjedisit, përkatësisht Ministria e Mjedisit Jetësor dhe e Planifikimit Hapësinor;

14) "Organi profesional" është Drejtoria e Mjedisit Jetësor, organ brenda Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe të Planifikimit Hapësinor, i themeluar në përputhje me Ligjin e Mjedisit Jetësor, dhe

15) "Marrëveshje vullnetare" është marrëveshja formale që ka klauzola ekzekutive, të lidhura midis organizatave që përfaqësojnë interesa të caktuar të operatorëve ekonomikë dhe grupe të operatorëve ekonomikë, që i përfshin ky ligj nga njëra anë dhe organit të mjedisit jetësor ose Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut nga ana tjetër, për arritjen e qëllimeve më të larta se qëllimet e përcaktuara në këtë ligj, që është i hapur për hyrjen e të gjithë personave juridikë dhe fizikë, që dëshirojnë t'i plotësojnë kushtet e përcaktuara në marrëveshje.

(2) Për nevojat e këtij ligji, përkufizimet e Ligjit të Menaxhimit të Mbeturinave do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme për shprehjet e përdorur në këtë ligj, që kanë të bëjnë me mbeturinat, menaxhimin e mbeturinave, mbledhjen, grumbullimin e veçantë, parandalimin, ripërdorimin, përpunimin, rigjenerimin, riciklimin, asgjësimin dhe importin e mbeturinave.

(3) Për nevojat e këtij ligji, do të zbatohen në mënyrë përkatëse përkufizimet e Ligjit të Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbetjeve, që kanë të bëjnë me shprehjet për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, vepruesit kolektiv dhe vepruesit të pavarur.

Neni 7

Lëshimi në treg i baterive dhe i akumulatorëve

(1) Bateritë ose akumulatorët mund të lëshohen në treg në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, nëse të njëjtët i plotësojnë kërkesat themelore të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Me zbatimin e këtij ligji, nuk mund të imponohet ndalesë ose kufizim për lëshimin në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut të baterive dhe të akumulatorëve, që i plotësojnë kërkesat sipas paragrafit (1) të këtij neni.

II. KËRKESA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT JETËSOR

Neni 8

Ndalesë për dorëzimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit si mbeturinë e paklasifikuar

Ndalohet që bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit të lihen apo dorëzohen në vende të veçanta për grumbullim të mbeturinave komunale si mbeturinë komunale e paklasifikuar e amvisërive.

Neni 9

Ndalesë për prezencë të metaleve të rënda në bateritë dhe akumulatorët

(1) Në Republikën e Maqedonisë së Veriut ndalohet lëshimi në treg i:

a) Të gjitha baterive ose akumulatorëve, pavarësisht nëse janë të vendosura në pajisje, që përmbajnë merkur më shumë se 0.0005% të peshës dhe

b) baterive ose akumulatorëve të bartshëm, përfshirë ato që janë të vendosura në pajisje, që përmbajnë kadmium më shumë se 0,002% të peshës.

(2) Ndalesa e paragrafit (1) nënparagrafi b) të këtij neni nuk do të zbatohet për bateritë dhe akumulatorët e bartshëm të paracaktuar për përdorim në:

a) sistemet e emergjencës dhe sistemet e alarmit, përfshirë ndriçimin në raste emergjence; dhe

b) pajisjet mjekësore.

Neni 10

Ndalesë për deponim dhe djegie të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit

(1) Ndalohet largimi i baterive dhe i akumulatorëve industrialë dhe automobilistikë jashtë përdorimit nëpërmjet deponimit.

(2) Ndalohet çfarëdo djegie e baterive dhe e akumulatorëve industrialë dhe automobilistikë jashtë përdorimit.

(3) Mbetjet e çfarëdo baterie dhe akumulatori, që u janë nënshtruar operacioneve të përpunimit dhe të riciklimin në përputhje me këtë ligj dhe dispozitat e menaxhimit të mbeturinave, mund të largohen me deponim ose me procedurë të djegies, në përputhje me dispozitat e menaxhimit të mbeturinave.

III. DETYRA TË PRODHUESVE

Neni 11

Regjistrimi i prodhuesve

(1) Prodhuesit që për herë të parë lëshojnë në treg ose importojnë, si përdorues të fundit, bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, janë të detyruar të regjistrohen në organin profesional, në përputhje me mënyrën dhe procedurën e përcaktuar në aktet e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit për menaxhim e rrjedhave të veçanta të mbetjeve.

(2) Prodhuesi që nuk është i regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, e që lëshon në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut bateri dhe akumulatorë nëpërmjet

komunikimit në distancë (tregtia elektronike), i përmbush detyrimet që dalin nga ky ligj, duke emëruar përfaqësues të autorizuar, në përputhje me aktet e përgjegjësishë së zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të veçantë të mbetjeve.

Neni 12

Mbajtje të evidencës dhe informim

(1) Prodhuesi është i detyruar që të mbajë shënime sipas kategorive, në kilogram, për sasinë e baterive dhe të akumulatorëve, që për herë të parë i ka lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në formë të shkruar dhe elektronike.

(2) Prodhuesi duhet që, jo më vonë se 31 mars të vitit vijues, t'i paraqesë organit profesional raport vjetor për llojin dhe sasinë e baterive dhe të akumulatorëve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në vitin paraprak, formular për raportin vjetor të baterive dhe të akumulatorëve dhe të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, në formë të shkruar dhe elektronike.

(3) Prodhuesi duhet të përgatisë specifikim të prodhimit për secilin lloj të baterisë dhe të akumulatorit që e vendos në treg, që të përmbajë informacion për peshën e baterisë dhe akumulatorit.

(4) Prodhuesi, në bazë të specifikimit prodhues të paragrafit (3) të këtij neni, mban shënime mujore dhe vjetore të sasisë së përgjithshme të baterive dhe të akumulatorëve, që i ka lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(5) Prodhuesi mban evidencë edhe për sasinë e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, që janë pranuar përsëri me pranim kthyes në përputhje me nenin 17 të këtij ligji, sipas kategorisë, në vit të caktuar dhe me formularët identifikues dhe transportues për bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, dorëzuar grumbulluesve ose ricikluesve, në përputhje me aktet e menaxhimit të mbetjeve.

(6) Të dhënat e evidencës, sipas paragrafit (1) të këtij neni, prodhuesi është i detyruar që t'i mbajë shtatë vjetë, duke llogaritur nga fundi i vitit kalendarik të cilit i referohen.

(7) Prodhuesi i cili ka lidhur kontratë me veprues kolektiv në përputhje me aktet e përgjegjësishë së zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave speciale të mbeturinave, detyrimin sipas këtij neni e realizon nëpërmjet vepruesit kolektiv.

Neni 13

Shenjimi i baterive dhe i akumulatorëve

(1) Prodhuesi është i detyruar të shënjojë në mënyrë të përshtatshme të gjitha bateritë dhe akumulatorët, si dhe paketat e baterive që i lëshon në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore, me një simbol të veçantë, që tregon detyrimin për grumbullim të veçantë të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, në mënyrë të dukshme, të lexueshme dhe të pashlyeshme.

(2) Prodhuesi është i detyruar t'i shënjojë bateritë dhe akumulatorët e bartshëm të automobilave në mënyrë të dukshme, të lexueshme dhe të pashlyeshme, duke treguar të dhëna për kapacitetin e tyre.

(3) Prodhuesi është i detyruar që bateritë, akumulatorët dhe bateritë në formë butoni, që përmbajnë më shumë se 0.0005% merkur, më shumë se 0.002% kadmium ose më shumë se 0.004% merkur, t'i shënjojë edhe me simbolin kimik të metalit përkatës: Hg, Cd ose Pb. Simboli që e tregon përmbajtjen e metaleve të rënda do të shtypet nën simbolin e specifikuar sipas paragrafit (1) të këtij neni dhe do të mbulojë sipërfaqe prej të paktën një të katërtën e madhësisë së simbolit.

(4) Ministri, i cili e udhëheq organin e mjedisit jetësor e përcakton mënyrën e shenjimit të baterive dhe të akumulatorëve dhe të pakove të baterive, forma dhe

përmbajtja e simboleve sipas paragrafëve (1) dhe (3) të këtij neni, në pajtim me ministrin i cili menaxhon organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve në fushën e ekonomisë.

(5) Nëse shenja e paragrafit (1) të këtij neni nuk mund të vulozet në bateri, për shkak të madhësisë së saj ose përdorimit të saj specifik, e njëjta vendoset në paketim ose në udhëzimin për përdorimin e produktit.

(6) Ministri që e udhëheq organin e mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin që e udhëheq organin e administratës shtetërore, përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e ekonomisë, bazuar në kërkesën e veçantë të prodhuesit, mund të miratojë përjashtime nga shenjimi i baterive dhe i akumulatorëve sipas paragrafit (3) të këtij neni, nëse për arsye teknike nuk është e mundur të shtypen ose në rast se bateritë dhe akumulatorët lëshohen në treg për qëllim të vetëm dhe për heqjen e të cilave vlejnjë kërkesa të veçanta të heqjes, që lidhen me qëllimin.

Neni 14

Performanca të përmirësuara ekologjike

(1) Në Republikën e Maqedonisë së Veriut duhet të lëshohen në treg bateri dhe akumulatorë me performancë të mirë të përgjithshme ekologjike, në ciklin e përgjithshëm jetësor të produktit.

(2) Për nevojat e paragrafit (1) të këtij neni, prodhuesit duhet vazhdimisht të hulumtojnë dhe të kujdesen për përmirësimin e performancës ekologjike të baterive dhe të akumulatorëve që i prodhojnë dhe i lëshojnë në treg, në mënyrë që të zvogëlojnë sasinë e substancave të rrezikshme gjatë prodhimit të baterive dhe të akumulatorëve, si dhe zvogëlimin e përmbajtjes së substancave ndotëse, veçanërisht zëvendësimin e merkurit, kadmiumit dhe plumbit.

Neni 15

Detyrime për largim të lehtësuar

(1) Prodhuesit e pajisjeve që punojnë me bateri ose akumulatorë, detyrohen t'i dizajnojnë pajisjet, në mënyrë që përdoruesi përfundimtar të jetë në gjendje t'i heq lehtësisht nga pajisja bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit.

(2) Nëse nuk parashihet që bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit sipas paragrafit (1) të këtij neni, të largohen nga përdoruesi përfundimtar, prodhuesit e pajisjeve që punojnë me bateri ose akumulator, duhet t'i dizajnojnë pajisjet në mënyrë që të mundësojë bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit të mundën të largohen lehtësisht nga persona të kualifikuar që nuk janë përfaqësues të prodhuesit.

(3) Për pajisjet në të cilat janë vendosur bateri dhe akumulatorë, prodhuesi duhet të dërgojë udhëzim, ku tregohet mënyrën e largimit të sigurt të baterive dhe të akumulatorëve dhe, nëse është e nevojshme, informon përdoruesin përfundimtar për llojin e baterive dhe të akumulatorëve të vendosur.

(4) Dispozitat e paragrafëve (1), (2) dhe (3) të këtij neni nuk do të zbatohen nëse për shkak të sigurisë, të arsyeve operative ose mjekësore ose integritetit të të dhënave, kërkohet lidhje e përhershme e pajisjes me baterinë ose akumulatorin për furnizimin e tij të vazhdueshëm me energji.

Neni 16

Importi i baterive dhe i akumulatorëve

(1) Organi doganor nuk do të lejojë importin e baterive dhe të akumulatorëve, pa dorëzuar prodhuesi certifikatë dhe numër regjistrimi, të marrë në përputhje me Ligjin e Përgjegjësishë së Zgjeruar të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Posaçme të Mbeturinave.

(2) Organi doganor do të ndalojë importin e baterive dhe të akumulatorëve, nëse bateritë dhe akumulatorët nuk i plotësojnë kërkesat e përcaktuara sipas nenit 9 të këtij ligji.

(3) Nëse prodhuesi importon bateri dhe akumulatorë të përdorura, në Republikën e Maqedonisë së Veriut, dispozitat e këtij ligji do të zbatohen për importin e tyre sikur të ishte import i produkteve të reja.

Neni 17

Detyrim i prodhuesit për pranim kthyes

(1) Gjatë shitjes së baterive dhe të akumulatorëve, prodhuesi është i detyruar t'i marrë falas bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, nga përdoruesi përfundimtar dhe tregtari (detyrim për pranim kthyes të baterive dhe të akumulatorëve).

(2) Prodhuesi duhet t'i pranojë bateritë dhe akumulatorët e bartshëm jashtë përdorimit nga përdoruesit përfundimtarë, dhe në këmbim nuk guxon të kërkojë blerjen e baterive të reja dhe/ose akumulatorëve ose të kërkojë kompensim për pranimin kthyes.

(3) Prodhuesi i baterive dhe i akumulatorëve industrialë dhe automobilistikë, si dhe palët e treta, që veprojnë në emër të tij, bateritë dhe akumulatorët industrialë dhe automobilistikë duhet t'i marrë falas nga përdoruesit përfundimtarë, pavarësisht përbërjes kimike dhe origjinës së tyre. Detyrimi i pranimit kthyes të prodhuesit nuk nënkupton detyrim që përdoruesi përfundimtar të blejë bateri ose akumulator të ri.

(4) Si përjashtim nga paragrafi (3) i këtij neni, me marrëveshjen e blerjes të lidhur midis prodhuesit dhe/ose tregtarit dhe përdoruesit përfundimtar mund të vendoset mënyrë tjetër e kthimit të baterive dhe të akumulatorëve industrialë dhe automobilistikë, vetëm nëse i njëjti nuk është në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

(5) Prodhuesi nuk e ka patjetër të ketë licencë menaxhimi të mbeturinave për vendet e pranimit kthyes ose për bateritë dhe akumulatorët e mbledhur në hapësirat e tij, por është i detyruar t'i përmbushë kërkesat për ruajtjen e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, në përputhje me këtë ligj.

(6) Prodhuesi është i detyruar t'i dorëzojë bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit pa i modifikuar ato, te grumbulluesi i autorizuar ose personi juridik që ka leje përkatëse riciklimi, i cili është pjesë e një sistemi të pavarur ose kolektiv për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve të vendosur në përputhje me dispozitat për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të veçanta të mbetjeve.

(7) Bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit të marra nga prodhuesi nëpërmjet detyrimit për pranim kthyes, do të llogariten në qëllimet nacionale për grumbullim, sipas nenit 18 të këtij ligji.

(8) Prodhuesi mund të ndërmarrë aktivitete me të cilat do t'i nxisë përdoruesit përfundimtarë t'i kthejnë bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, siç është ofrimi i lirimeve gjatë blerjes së produkteve të reja, ose masa të tjera nxitëse, në mënyrë që të rritet grumbullimi i baterive dhe i akumulatorëve jashtë përdorimit.

(9) detyrimi për pranim kthyes nuk mund të bartet nga prodhuesi te një person tjetër juridik, përveç te përfaqësuesi i autorizuar i prodhuesit, sipas nenit 11 paragrafi (2) të këtij ligji.

Neni 18

Qëllimet nacionale të grumbullimit

(1) Në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, deri më 31 dhjetor të vitit 2025, duhet të arrihen këto qëllime nacionale për grumbullim:

a) çdo vit të mblidhen minimum 45% e peshës së baterive dhe të akumulatorëve transferues, të cilët janë hedhur në treg në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

b) çdo vit të mblidhen minimum 85% e peshës së baterive dhe të akumulatorëve të automjeteve dhe të industrive, të cilët janë hedhur në treg në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Që të arrihen gradualisht qëllimet sipas paragrafit (1) të këtij neni, ministri që udhëheq me organin e mjedisit jetësor përcakton qëllime vjetore për grumbullim në përputhje me dokumentet e planifikimit të miratuara në bazë të rregulloreve të menaxhimit të mbetjeve, më së voni deri më 15 dhjetor të vitit vijues.

(3) Qëllimet vjetore sipas paragrafit (2) të këtij neni, i referohen sasisë mesatare të baterive dhe të akumulatorëve të cilët janë hedhur në treg në vitin vijues kalendarik dhe në dy vitet kalendarike paraprake nga ana e prodhuesve.

(4) Sasia mesatare e baterive dhe e akumulatorëve, sipas paragrafit (3) të këtij neni, përcaktohet nga organi profesional në përputhje me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhim me rrjedhat e veçanta të mbetjeve.

(5) Çdo prodhues është i detyruar të marrë pjesë në arritjen e qëllimeve nacionale të grumbullimit për vitin vijues, me një sasi që është së paku e barabartë me raportin e pjesës së tij, në sasinë e përgjithshme mesatare të baterive dhe të akumulatorëve të hedhur në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në vitin vijues kalendarik dhe dy vitet kalendarike paraprake.

(6) Sasi të e baterive dhe e akumulatorëve të eksportuar nga territori i Republikës së Maqedonisë së Veriut, nuk llogariten në qëllimet e grumbullimit sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(7) Prodhuesi është i detyruar të përcaktojë qëllimet vjetore të grumbullimit, në kilogram, për vitin paraprak deri më 31 janar të çdo viti.

(8) Organi profesional e ndjek realizimin e normave të grumbullimit në nivel vjetor, në bazë të të dhënave të fituara nga prodhuesit.

(9) Ministri që udhëheq me organin e mjedisit jetësor, e përcakton mënyrën e ndjekjes dhe të llogaritjes së realizimit të normave për grumbullimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, formën dhe përmbajtjen e formularit për ndjekje dhe llogaritje, si dhe metodologjinë për llogaritjen e sasive vjetore të baterive dhe të akumulatorëve të shitur.

Neni 19

Detyrimi i trajtimit të prodhuesit

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë trajtim dhe riciklim të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve të grumbulluar.

(2) Trajtimi i mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve duhet që të paktën t'i plotësojë këto kërkesa:

1) trajtimi i mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve të grumbulluar duhet të përfshijë së paku heqjen e të gjitha lëngjeve dhe acideve dhe

2) trajtimi, ashtu si dhe deponimi, duke përfshirë edhe deponimin e përkohshëm në instalimet e trajtimit, mund të bëhen vetëm në vende me sipërfaqe të padepërtueshme dhe mbulesë të përshtatshme rezistuese ndaj ujit ose në enë të përshtatshme.

(3) Nëse bateritë ose akumulatorët grumbullohen së bashku me mbeturinat e pajisjes elektrike dhe elektronike, mbeturinat e baterive dhe të akumulatorëve duhet të ndahen nga mbeturinat e pajisjes elektrike dhe elektronike.

(4) Riciklimi i mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve duhet të bëhet në mënyrë të tillë që të arrihet:

1) riciklimi i 65% nga pesha mesatare e baterive dhe e akumulatorëve me acid plumbi, duke përfshirë riciklimin e përmbajtjes së plumbit në shkallën më të lartë të mundshme teknike, duke shmangur shpenzimet e tepërta;

2) riciklimi i 75% nga pesha mesatare e baterive dhe e akumulatorëve nikel-kadmium, përfshirë riciklimin e përmbajtjes së kadmiumit në shkallën më të lartë të mundshme teknike, duke shmangur shpenzimet e tepërta.

3) riciklimi i 50% nga pesha mesatare e baterive dhe e akumulatorëve të tjerë.

(5) Prodhuesi është i detyruar, në kuadër të raportit vjetor të nenit 12 të këtij propozimligji, të njoftojë për shkallën e efikasitetit të riciklimit të paragrafit (4) të këtij neni, për çdo vit kalendarik.

(6) Ministri që e udhëheq organin e mjedisit jetësor i përcakton kërkesat e veçanta lidhur me llogaritjen e efikasitetit të riciklimit të paragrafit (4) të këtij neni.

(7) Në rast të eksportit të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, që nuk mund të përpunohen ose riciklohen në Republikën e Maqedonisë së Veriut, prodhuesi është i detyruar t'i respektojë rregullat e eksportit të mbeturinave të rrezikshme.

(8) Në rastet nga paragrafi (7) i këtij neni, prodhuesi është i detyruar të dëshmojë se përpunimi dhe riciklimi i mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve në një shtet tjetër është kryer në mënyrë që është në përputhje me paragrafët (2), (3), (4) dhe (5) të këtij neni, me formularë të verifikuar për qarkullim tejkufitar të mbetjeve, në përputhje me rregulloret për import dhe eksport të mbeturinave dhe për këtë të dorëzojë deklaratë doganore për eksport.

(9) Gjatë zgjedhjes së instalimit në të cilin do të kryhet trajtimi, përparësi duhet t'i jepet instalimit që përfshihet në sistemet e certifikuar për menaxhimin e mjedisit jetësor dhe për revizion.

Neni 20

Detyrimi i financimit për prodhuesin

(1) Prodhuesi i baterive dhe i akumulatorëve që i lëshon në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, detyrohet të sigurojë financimin e shpenzimeve për ndërmarrjen e aktiviteteve të mëposhtme:

- kthimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve në përputhje me nenet 17 dhe 26 të këtij ligji;

- grumbullimin e veçantë, deponimin e përkohshëm të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve;

- transportin, përpunimin, përkatësisht riciklimin dhe largimin e pjesës së mbetur nga përpunimi i mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve;

- shpenzimet për komunikimin me publikun, përfshirë edhe shpenzimet lidhur me shkëmbimin e informacioneve për shfrytëzuesit e fundit;

- shpenzimet lidhur me garancinë financiare;
- shpenzimet për investim në infrastrukturë për grumbullimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve;

- bartjen e rregullt të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve nga tregtari dhe shfrytëzuesi i fundit, në përputhje me nenin 17 të këtij ligji dhe

- përmbushjen e detyrimeve të tjera të përcaktuara për prodhuesin në dispozitat e këtij ligji.

(2) Shpenzimet sipas paragrafit (1) të këtij neni nuk duhet të shfaqen veçmas nga prodhuesi i baterive dhe i akumulatorëve gjatë shitjes së baterive dhe të akumulatorëve.

(3) Përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni është prodhuesi i vogël sipas nenit 24 të këtij ligji, i cili është i detyruar që në një llogari të veçantë të organit të mjedisit jetësor të paguajë kompensim paushall me vlerë prej 6000 denarë në nivel vjetor, më së voni deri më 15 shkurt të vitit vijues.

(4) Kompensimi i parë sipas paragrafit (3) të këtij neni paguhet nga ana e prodhuesit të vogël gjatë regjistrimit sipas nenit 11 të këtij ligji.

(5) Shpenzimet për grumbullimin, trajtimin dhe riciklimin që i takojnë prodhuesit sipas paragrafit (1) të këtij neni nuk mund të dyfishohen në aspekt të shpenzimeve të njëjta që bëhen gjatë trajtimit të automjeteve të përdorura dhe të mbeturinave të pajisjeve elektronike dhe elektrike.

Neni 21

Garancia financiare

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë garanci financiare për zbatimin e detyrimeve që rrjedhin nga ky ligj, të cilat kanë të bëjnë me mbledhjen, përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve.

(2) Garancia financiare sigurohet për çdo vit kalendarik, në përputhje me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhim me rrjedhat e veçanta të mbetjeve.

Neni 22

Informacione për shfrytëzuesit e fundit

(1) Prodhuesi është i detyruar të informojë tregtarin dhe përdoruesin e fundit në mënyrë të duhur për vetitë e rëndësishme të baterive dhe të akumulatorëve, në lidhje me materiet dhe substancat e rrezikshme dhe të dëmshme, dhe për mënyrën e trajtimit të tyre kur ato kthehen në mbeturina.

(2) Prodhuesi është i detyruar të organizojë fushata për informimin e shfrytëzuesve të fundit dhe ngritjen e vetëdijes publike për:

- ndalimin e lënies së mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve si mbeturina komunale të pandara dhe detyrimi i shfrytëzuesit të fundit për grumbullimin e veçantë të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit;

- sistemet e vendosura për pranimin kthyes, grumbullimin dhe përpunimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve që i kanë në dispozicion;

- roli dhe kontributi i tyre në riciklimin dhe mënyrat e tjera të përpunimit të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve;

- ndikimet dhe pasojat e mundshme negative për shëndetin e njeriut dhe mjedisin jetësor, si rezultat i pranisë së substancave të rrezikshme në mbeturinat e baterive dhe të akumulatorëve;

- Rëndësia e simbolit sipas nenit 13 të këtij ligji me të cilin janë shënuar bateritë dhe akumulatorët dhe simbolet për elementet kimike Hg, Cd dhe Pb.

(3) Informacionet sipas paragrafit (1) të këtij neni përfshihen ose ju bashkëngjiten udhëzimeve për përdorimin e baterive dhe të akumulatorëve, kur ato i dorëzohen shfrytëzuesit të fundit.

(4) Informacionet sipas paragrafit (1) të këtij neni duhet të jenë të qasshme në faqen e internetit, në materialet reklamuese të shtypura ose materialet në internet, në buletinët ose në faqet e internetit të shitjeve onlajn, të cilat i shfrytëzon prodhuesi, në mënyrë të dukshme dhe lehtësisht të qasshme.

Neni 23

Marrja e detyrimeve të prodhuesit

(1) Prodhuesi është i detyruar që me harxhimet e veta të sigurojë përmbushjen e detyrimeve dhe të qëllimeve të këtij ligji, duke kthyer, grumbulluar, përpunuar dhe ricikluar mbeturinat e baterive dhe të akumulatorëve të krijuara nga lëshimi në treg e baterive dhe i akumulatorëve në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Për të përmbushur detyrimin sipas paragrafit (1) të këtij neni, prodhuesi duhet të krijojë ose të bashkohet me një sistem që do të sigurojë:

- mbledhjen dhe grumbullimin e rregullt të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve nga shfrytëzuesi i fundit dhe nga shtëpitë, me qëllim që të sigurohet menaxhim i duhur i tyre në sistemin e menaxhimit të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve.

- përpunimin, përfshirë riciklimin e baterive dhe akumulatorëve dhe/ose grumbullimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve.

(3) Detyrimet e paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, prodhuesi i realizon në mënyrë të pavarur, duke marrë leje si veprues i pavarur në pajtueshmëri me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, për menaxhim me rrjedhat e veçanta të mbetjeve ose duke lidhur një marrëveshje me një mbajtës kolektiv të baterive dhe të akumulatorëve, për marrjen e detyrimeve për trajtimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, që është themeluar dhe ka një leje në përputhje me rregullat për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin me rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

Neni 24

Detyrimet e prodhuesit të vogël

(1) Prodhuesi i vogël është ai prodhues i cili në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut çdo vit lëshon ose importon bateri dhe akumulatorë, në sasi të barabarta ose më të vogla se:

- 0,5 kg bateri transferuese;
- 0,5 kg bateri në formën e butonit;
- 100 kg akumulatorë të automobilave ose
- një pjesë e akumulatorëve ose baterive industriale.

(2) Prodhuesi nga paragrafi (1) i këtij neni është i detyruar të regjistrohet në përputhje me nenin 11 të këtij ligji, si dhe të mbajë evidencë dhe të dorëzojë raport në përputhje me nenin 12 të këtij ligji.

(3) Prodhuesi nga paragrafi (1) i këtij neni, parashtron kërkesë tek organi profesional, për të marrë aktvendim për prodhues të vogël, çdo vit, deri më 15 janar, ku thekson sasinë e produkteve që prodhuesi synon të hedhë në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut në vitin vijues.

(4) Organi profesional në afat prej 30 ditësh, nga dita e parashtrimit të kërkesës nga paragrafi (3) i këtij neni, vërteton nëse prodhuesi i plotëson kërkesat për një prodhues të vogël, për vitin vijues dhe jep aktvendim si prodhues të vogël.

(5) Organi profesional, në regjistër, në pajtueshmëri me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, mban evidencë të veçantë për prodhuesit e baterive dhe të akumulatorëve për të cilët ka lëshuar aktvendim për prodhues të vogël.

(6) Prodhuesi i vogël nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk është i detyruar të sigurojë menaxhimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve nëse sasia e baterive dhe e akumulatorëve të lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose të importuara, nuk i tejkalon sasinë në nivel vjetor të përcaktuara sipas paragrafit (1) të këtij neni, por është i detyruar të paguajë kompensim paushall vjetor në bazë të nenit 20 paragrafi (3) të këtij ligji.

Neni 25

Zbatimi i kërkesave për importin e baterive dhe të akumulatorëve të përdorur

(1) Nëse prodhuesi importon në Republikën e Maqedonisë së Veriut bateri dhe akumulatorë të përdorur, si produkte të veçanta ose si pjesë e një pajisjeje, për importin e produkteve të përdorura zbatohen dispozitat e këtij ligji që i referohen importit të produkteve të reja.

(2) Prodhuesi duhet të paraqesë një garanci me shkrim për bateritë dhe akumulatorët e importuar e të përdorur në Republikën e Maqedonisë së Veriut, se ato do të funksionojnë për të paktën dy vjet.

IV. DETYRIME TË TREGTARIT

Neni 26

Detyrimet e tregtarit për pranimin e kthimit të mbetjeve të baterive dhe të akumulatorëve

(1) Për kthimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, tregtari ka të njëjtat detyrime si prodhuesi, në përputhje me nenin 17 të këtij ligji.

(2) Tregtari i cili posedon dyqan për shitje me pakicë është i detyruar të sigurojë hapësirë ose kontenjer për grumbullimin dhe ruajtjen e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, pa kërkuar që shfrytëzuesi i fundit të kërkojë blerjen e baterive dhe të akumulatorëve. Hapësira e parashkuar për pranimin kthyes falas duhet të jetë lehtësisht e qasshme për publikun dhe duhet të shënohet me shenja qartë të dukshme për vendpozitën e saj.

(3) Tregtari nuk është i detyruar të ketë leje për menaxhimin e mbeturinave në hapësirat për pranimin kthyes ose për vendet e marrjes së baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit.

(4) Tregtari është i detyruar që mbetjet e baterive dhe të akumulatorëve të grumbulloar, pa i modifikuar, t'i dorëzojë te një koleksionist ose instalues/operator për menaxhimin e mbetjeve, që ka leje përkatëse dhe që është pjesë e një vepruesi të pavarur apo kolektiv. Dorëzimi detyrimisht kryhet me formular transporti dhe identifikimi në përputhje me rregullat e menaxhimit të mbetjeve.

(5) Tregtari, për përmbushjen e detyrimeve sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, lidh kontratë me një operator kolektiv për një kohëzgjatje prej të paktën një viti kalendarik, e cila rregullon të drejtat dhe detyrimet e ndërsjella për dorëzimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, të ndërmarra ose të krijuara në hapësirat e tyre.

(6) Mbjetet e baterive dhe të akumulatorëve, që janë marrë nëpërmjet pranimit kthyes ose janë krijuar nga tregtari, llogariten në qëllimet nacionale për grumbullimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve sipas nenit 18 të këtij ligji.

(7) Detyrimi për pranimin kthyes të tregtarit nuk duhet t'i transferohet një subjekti tjetër.

(8) Tregtari, në mënyrë të pavarur ose në marrëveshje me prodhuesin, mund të ndërmarrë aktivitete që do të nxisin shfrytëzuesit e fundit t'i kthejnë mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, me qëllim që të rritet pranimi kthyes nëpërmjet ofertave të ndryshme për zbritje gjatë blerjes së baterive dhe të akumulatorëve të rinj ose produkte të tjera, ose me masa të tjera nxitëse.

Neni 27

Evidentimi dhe njoftimi si një detyrë e tregtarit

(1) Tregtari është i detyruar të mbajë evidencë për sasinë e marra të mbetjeve të baterive dhe të akumulatorëve, në formular të veçantë, në pajtueshmëri me paragrafin (5) të këtij neni.

(2) Evidenca sipas paragrafit (1) të këtij neni duhet të jetë e qasshme në hapësirën e tregtarit ku kryhet tregtia dhe duhet të jetë në dispozicion në çdo kohë për organet kompetente të nenit 40 të këtij ligji.

(3) Tregtari është përgjegjës për gjithëpërfshirjen dhe saktësinë e të dhënave në evidencën e paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Tregtari është i detyruar të sigurojë një vërtetim nga prodhuesi, nga i cili ai siguron produktet, për përmbushjen e përgjegjësisë së zgjeruar për menaxhim të baterive dhe të akumulatorëve në përputhje me rregullat, për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin me rrjedhat e veçanta të mbetjeve, d.m.th. vërtetim që prodhuesi ka paguar kompensimin sipas nenit 35 të këtij ligji.

(5) Ministri që e udhëheq organin e mjedisit jetësor e përshkruan formën dhe përmbajtjen e formularit për mbajtjen e evidencës sipas paragrafit (1) të këtij neni.

Neni 28

Marrja e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve

(1) Tregtari në marrëveshje me prodhuesin, mund të lejojë praninë kthyes të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, në lokacionet ku marrja mundësohet nga prodhuesi.

(2) Pranimi i mbetjeve të baterive dhe të akumulatorëve në mënyrën e përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni, nuk ndikon në detyrimet e tregtarit sipas nenit 26 të këtij ligji.

(3) Si vend për marrjen e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, konsiderohen një ose më shumë enë për mbeturinat e baterive dhe të akumulatorëve, të vendosura në një vend të caktuar për atë qëllim, në hapësirë të mbuluar, që kanë madhësi të mjaftueshme që mbetjet e baterive dhe të akumulatorëve të mund të mbahen në gjendje të rregullt, ndërsa kushtet e hapësirës të lejojnë pranimin kthyes të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve pa kufizime.

(4) Prodhuesi është i detyruar të marrë pa kompensim mbeturinat e baterive dhe të akumulatorëve, ndërkaq tregtari nuk duhet të kërkojë kompensim për marrjen e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve nga prodhuesi.

Neni 29

Informimi i shfrytëzuesve të fundit nga ana e tregtarit

(1) Tregtari është i detyruar t'i informojë shfrytëzuesit e fundit të baterive dhe të akumulatorëve për:

- ndalimin e lënies së mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve si mbetje të paklasifikuara komunale dhe detyrimin për grumbullim të veçantë të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve;

- sistemet e krijuara për marrjen e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, trajtimin dhe largimin e tyre.

- Mundësinë për dorëzimin e mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve në pikat e shitjes së të njëjtave.

(2) Tregtari, informacionet sipas paragrafit (1) të këtij neni, duhet t'i paraqesë në uebfaqen e tij, në materialet reklamuese të shtypura ose onlajn, buletinët ose në uebfaqen e shitjeve onlajn të shfrytëzuara nga tregtari, në mënyrë të dukshme dhe lehtësisht të qasshme.

(3) Tregtari nuk guxon që të transferojë detyrën për informimin e shfrytëzuesve të fundit te një subjekt tjetër.

V. DETYRIME TË PALËVE TË TJERA TË PËRFSHIRA

Neni 30

Kushte për t'u ndërlidhur në një sistem të vepruesit kolektiv ose të pavarur

(1) Personat juridikë dhe fizikë që si rezultat i kryerjes së veprimtarisë së tyre zotërojnë mbeturina të baterive dhe të akumulatorëve, mund të lidhen me sistemin e vepruesit kolektiv ose të pavarur me bateri dhe akumulatorë jashtë përdorimit, duke i realizuar masat dhe aktivitetet që i referohen:

- sigurimit të hapësirës dhe të kontejnerëve të përshtatshëm për grumbullimin e mbetjeve të baterive dhe të akumulatorëve dhe

- vendosjes së njoftimeve dhe të informacioneve për shfrytëzuesit e fundit në pajtueshmëri me nenin 22 të këtij ligji.

(2) Subjektet e paragrafit (1) të këtij neni nuk janë të detyruar të zotërojnë leje për menaxhimin e mbetjeve, në përputhje me rregullat për menaxhimin e mbetjeve, për aktivitetet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(3) Subjektet e paragrafit (1) të këtij neni janë të detyruar t'i dorëzojnë bateritë dhe akumulatorët e grumbulluar pa i modifikuar ato, t'i dorëzojnë te një koleksionist ose instalues/operator për menaxhimin e

mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, i cili ka leje përkatëse dhe është pjesëtar i vepruesit kolektiv ose të pavarur të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve. Dorëzimi i mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve bëhet me formular transporti dhe identifikimi, në mënyrë të përcaktuar në përputhje me rregullat e menaxhimit të mbetjeve.

(4) Vepruesit kolektivë, përkatësisht vepruesit e pavarur dhe subjektet e paragrafit (1) të këtij neni, rregullojnë të drejtat dhe detyrimet reciproke, si dhe mënyrën e marrjes dhe të dorëzimit të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve, duke nënshkruar kontratë për t'u lidhur në sistemin e vepruesit së pavarur ose kolektiv me bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, me pëlqim të ndërsjellë.

Neni 31

Detyrime të operatorit ekonomik

(1) Operatorët ekonomikë, në mjediset e tyre afariste ose në afërsi të tyre, janë të detyruar të vendosin kontejnerë të përshtatshëm për mbledhjen e mbetjeve të baterive dhe të akumulatorëve të bartshëm, d.m.th. baterive dhe të akumulatorëve industrialë ose të automobilëve, të cilat përdoren për kryerjen e veprimtarisë së tyre afariste ose përdoren nga klientët, bateritë dhe akumulatorët e të cilëve hidhen.

2) Madhësia dhe sipërfaqja e kontejnerëve për grumbullim, sipas paragrafi (1) të këtij neni, duhet të jetë proporcionale me sasinë mesatare të baterive dhe të akumulatorëve të shitur në bazë vjetore në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Neni 32

Detyrim për përdoruesit e fundit

(1) Përdoruesi i fundit është i detyruar që bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, t'i mbledhë, t'i ruajë dhe t'ia dorëzojë prodhuesit, tregtarit ose grumbulluesit të autorizuar i cili është pjesë e operatorit kolektiv ose të pavarur, si pjesë e fraksionit veçmas të grumbulluar të mbetjeve komunale ose t'i dorëzojë në qendrën e grumbullimit ose në një pikë grumbullimi të caktuar për atë qëllim.

(2) Para se përdoruesi i fundit t'i dorëzojë bateritë dhe akumulatorët që janë jashtë përdorimit, është i detyruar që t'i mbledhë ose t'i ruajë veçmas, në mënyrë që të mos përzihen me llojet e tjera të mbeturinave, të mos shtypen ose të mos shkatërrohen në ndonjë mënyrë tjetër ose të mos ndoten me substanca të rrezikshme ose me substanca të tjera, që do ta pamundësonin riciklimin e tyre.

(3) Përdoruesi i fundit është i detyruar që bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit nga makinat të cilat i grumbullon, t'ia dorëzojë ato tregtarit nga i cili i mori ose personave juridikë të cilët zotërojnë leje të përshtatshme për menaxhimin e mbeturinave, në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(4) Përdoruesi i fundit është i detyruar që bateritë dhe akumulatorët industrialë që zotëron, t'ia dorëzojë prodhuesit nga i cili i ka blerë ose personave juridikë të cilët zotërojnë leje të përshtatshme për menaxhimin e mbeturinave, në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbetjeve.

(5) Bateritë dhe akumulatorët e bartshëm jashtë përdorimit, largohen dhe grumbullohen veçmas nga llojet e tjera të baterive dhe të akumulatorëve të mbetura, në kontejnerë të veçantë të shënuar për grumbullim.

Neni 33

Detyrime të kryetarit të komunës

(1) Kryetari i komunës, i komunës në Qytetin e Shkupit dhe i qytetit të Shkupit është i detyruar:

- ta organizojë mbledhjen e veçuar të mbeturinave të baterive dhe të akumulatorëve nga amvisëritë;

- të organizojë mbledhjen e baterive dhe të akumulatorëve të mbetura nga ana e ofruesit të autorizuar të shërbimeve për mbledhjen e mbeturinave komunale, si një pjesë e ndarë e mbledhur e mbeturinave komunale;

- të përcaktojë dhe organizojë pika grumbullimi për grumbullimin e veçantë të mbetjeve të baterive dhe të akumulatorëve nga amvisëritë, në qendrat e grumbullimit ose vende të tjera të përcaktuara përkohësisht për atë qëllim në të gjithë territorin e komunës, në komunën e Qytetit të Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, ku përdoruesit e fundit do të mund t'i lënë pa ndonjë pagesë bateritë dhe akumulatorët e tyre të mbetura nga amvisëritë;

- të bashkëpunojë me menaxherët kolektivë dhe të pavarur për menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve të mbetura, në përputhshmëri me këtë ligj dhe rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhim me rrjedhat e veçanta të mbetjeve.

(2) Gjatë përcaktimit të vendeve dhe lokaliteteve të qendrave të grumbullimit, duhet të merret parasysh numri i banorëve në atë vendbanim, me ç'rast do duhet të sigurohet së paku një qendër grumbullimi në nivel komunal, përkatësisht, në paktën një qendër për 30.000 banorë.

(3) Qendrat e grumbullimit nga paragrafi (2) i këtij neni i përfshijnë edhe vendet dhe lokacionet ekzistuese për pranimin e fraksioneve të caktuara të grumbulluara të mbeturinave komunale, po qe se këto vende i plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ose një ligj tjetër.

(4) Bateritë dhe akumulatorët e grumbulluar si mbeturina në qendrat e grumbullimit të paragrafit (2) të këtij neni, i dorëzohen operatorit kolektiv ose atij të pavarur për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve, falas, në bazë të një marrëveshjeje me komunën, me komunën në qytetin e Shkupit dhe me Qytetin e Shkupit, përkatësisht me njësitë rajonale për menaxhimin e mbeturinave, nëpërmjet Qendrës së Zhvillimit të Rajonit të Planifikimit përkatës.

(5) Me marrëveshjen nga paragrafi (4) i këtij neni, rregullohen të drejtat dhe detyrimet e ndërsjella të palëve kontraktuese, mënyra e mbledhjes së rregullt të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, mënyrën e informimit të publikut për qendrat e grumbujllimit dhe të lokacioneve të tjera për mbledhjen e mbeturinave nga bateritë dhe akumulatorët, mënyra si të mbulohen shpenzimet e rezultuara nga punët, si dhe çështjet e tjera me interes të përbashkët. Kontrata lidhet për një periudhë prej të paktën një viti kalendarik.

(6) Qendrat e grumbullimit të cilat gjenden në shkollat fillore dhe në ato të mesme, ekskluzivisht janë të destinuara për grumbullimin e baterive lëvizëse.

Neni 34

Baza e të dhënave dhe sistemi i informacionit

Organi i mjedisit jetësor është i detyruar të instalojë dhe mirëmbajë një bazë elektronike të të dhënave për bateri dhe akumulatorë të cilat hidhen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe për të dhënat që kanë të bëjnë me menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, në përputhje me rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të veçanta të mbeturinave.

Neni 35

Kompensim për menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit

(1) Prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nga të cilat gjatë përdorimit krijohen mbeturina të baterive dhe të akumulatorëve jashtë

përdorimit, është i detyruar të paguajë një kompensim për menaxhim të baterive dhe të akumulatorëve që janë jashtë përdorimit (në tekstin e mëtejme: kompensim).

(2) Kompensimi i paragrafit (1) të këtij neni është:

- 450 denarë/kg për bateri të bartshme,

- 2,25 denarë/kg për bateri dhe akumulatorë plumbi automobilistik dhe industrial dhe

- 25 denarë/kg për bateri dhe akumulatorë të tjerë pa plumb automobilistik dhe industrial.

(3) Kompensimi llogaritet në bazë të peshës neto të baterive dhe të akumulatorëve të lëshuar në treg, shprehur në kilogramë, e llogaritur në bazë të peshës për secilin lloj baterishë dhe akumulatorësh të cilët hidhen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin vijues dhe përgatitet llogaritje tremujore në formular të veçantë, madje edhe kur prodhuesi nuk ka hedhur produkte në treg gjatë këtij tremujori.

(4) Detyrimi për llogaritjen e kompensimit për prodhuesin e paragrafit (1) të këtij neni ndodh në momentin kur bateritë dhe akumulatorët lëshohen në treg për herë të parë në Republikën e Maqedonisë Veriore.

(5) Detyrimi për llogaritjen e kompensimit për prodhuesin i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, sipas paragrafit (1) të këtij neni, hyn në fuqi nga çasti kur bateritë dhe akumulatorët lëshohen për herë të parë në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(6) Prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut sipas paragrafit (1) të këtij neni është i detyruar ta paguajë kompensimin e përcaktuar në çdo të 15-tën ditë të tremujorit të vitit, për të gjitha kompensimet për tremujorin e mëparshëm.

(7) Mjetet e kompensimit të paragrafit (2) të këtij neni janë të ardhura të organit të mjedisit jetësor dhe paguhen në fletëlligari të veçantë pagesore.

(8) Kompensimi nuk paguhet nëse bateritë dhe akumulatorët eksportohen ose shkatërrohen në vitin aktual, për të cilin prodhuesi duhet të paraqesë dëshmi adekuate.

(9) Në rastin e paragrafit (8) të këtij neni, prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut sipas paragrafit (1) të këtij neni, janë të detyruar të sigurojnë deklaratë eksportuese doganore elektronike, në përputhje me rregulloret për punë doganore si provë që për sasinë e baterive dhe të akumulatorëve për të cilat nuk është llogaritur kompensim, të njëjtat janë eksportuar jashtë Republikës së Maqedonisë së Veriut ose të sigurojnë dokument nga i cili shihet se bateritë dhe akumulatorët që u hodhën në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut nuk janë përdorur, janë tërhequr nga tregu dhe janë shkatërruar.

(10) Në rastet kur për eksport ose shkatërrim të baterive dhe të akumulatorëve është paguar kompensimi, prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut sipas paragrafit (1) të këtij neni, ka të drejtë në kthimin e kompensimit të paguar për sasinë e eksportuar ose të shkatërruar të baterive dhe të akumulatorëve sipas paragrafit (9) të këtij neni, brenda pesë viteve nga pagesa e kompensimit.

(11) Për kthimin e kompensimit sipas paragrafit (10) të këtij neni, prodhuesi, përkatësisht prodhuesi i cili si përdorues i fundit në Republikën e Maqedonisë së Veriut importon bateri dhe akumulatorë sipas paragrafit (1) të këtij neni, paraqet te organet profesionale kërkesë nëpërmjet një formulari të veçantë për kthimin e kompensimit së bashku me llogarinë tremujore të paragrafit (3) të këtij neni për tremujorin e ardhshëm, ku edhe do të paraqiten arsyet e kthimit të kompensimit.

(12) Kthimi i kompensimit sipas paragrafit (10) të këtij neni bëhet nëpërmjet aktvendimit të organit profesional, pasi ta ketë shqyrtuar dhe kontrolluar dokumentacionin e

paraqitur nëse janë përmbushur kushtet për kthimin e kompensimit të paguar në përputhje me paragrafin (11) të këtij neni.

(13) Aktvendimi i organit profesional të paragrafit (12) të këtij neni do të miratohet brenda 60 ditëve nga pranimi i kërkesës për kthimin e kompensimit sipas paragrafit (11) të këtij neni.

(14) Kundër aktvendimit të organit profesional të paragrafit (12) të këtij neni mund të paraqitet ankesë në përputhje me rregullat për procedurë të përgjithshme administrative.

(15) Pas hyrjes në fuqi të aktvendimit të organit profesional të paragrafit (12) të këtij neni, organi i mjedisit jetësor do ta realizojë kthimin e kompensimit.

(16) Ministri i cili e udhëheq organin e mjedisit jetësor, në pajtueshmëri me ministrin i cili e udhëheq organin e administratës shtetërore, i cili është përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e financave, e përshkruan formën dhe përmbajtjen e formularit të paragrafit (3) të këtij neni, mënyrën dhe dokumentacionin e nevojshëm për kthimin e kompensimit, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të paragrafit (11) të këtij neni.

Neni 36

Llogaritje, pagesë dhe mbajtje të evidencës për kompensimin e llogaritur dhe të paguar

(1) Prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejshëm: i detyruari) është i detyruar që kompensimin sipas nenit 35 paragrafi (2) të këtij ligji, në kohë të duhur dhe në mënyrë drejtë ta llogarit dhe ta paguajë, si dhe të udhëheqë, mirë-mbajë dhe të mbajë evidencë të rregullt dhe të sak-të për kompensimin e llogaritur dhe të paguar.

(2) Në bazë të regjistrimit të paragrafit (1) të këtij neni, i detyruari përpilon dhe në çdo tre muaj ia paraqet organit profesional llogarinë për kompensimin e paguar në një formular të veçantë, madje edhe nëse gjatë këtij tremujori prodhuesi nuk ka lëshuar produkte në treg.

(3) Organi profesional i kontrollon llogaritë për kompensimin e paguar të paragrafit (2) të këtij neni dhe nëse konstaton pagesa të pavend të kompensimit, me aktvendim e përcakton sasinë e saktë për të cilën duhet të paguhet kompensim.

(4) Kundër aktvendimit të paragrafit (3) të këtij neni, i detyruari mund të paraqesë ankesë në pajtim me rregullat për procedurë të përgjithshme administrative.

(5) Ministri i cili e udhëheq organin e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili e udhëheq organin e administratës shtetërore, i autorizuar për kryerjen e veprimtarive në fushën e financave, e harton mënyrën e evidentimit, të mirëmbajtjes dhe të ruajtjes së evidencës së paragrafit (1) të këtij neni, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të paragrafit (2) të këtij neni.

Neni 37

Lirimi nga pagesa e kompensimit

Nga pagesa e kompensimit sipas nenit 35 paragrafi (2) të këtij ligji janë të liruar këto subjekte:

1) prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nëse kanë lidhur marrëveshje për ndërmarjen e detyrimeve për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve me një operator kolektiv, i cili zotëron leje në pajtim me Ligjin e Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbeturina-ve;

2) prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, të cilit i është dhënë leja si operator

i pavarur me bateri dhe akumulatorë jashtë përdorimit në pajtim me Ligjin e Përgjegjësisë së Zgjeruar të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbeturina-ve, dhe

3) prodhuesi i përcaktuar si prodhues i vogël në pajtim me nenin 24 të këtij ligji.

Neni 38

Shfrytëzimi i kompensimit

Mjetet e grumbulluara nga kompensimi sipas nenit 35 paragrafi (2) të këtij ligji do të përdoren për financimin dhe zbatimin e masave dhe të aktiviteteve për menaxhim të mbeturinave nga dokumentet e planifikuara dhe strategjike të përcaktuara me rregulloret nga fusha e mbeturinave, të cilat janë të orientuara drejt arritjes së objektivave të këtij ligji sipas mënyrës dhe proce-durës së përshkruar në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhim të rrjedhave të veçanta të mbeturinave.

Neni 39

Marrëveshja vullnetare

Organizatrat që përfaqësojnë interesa të veçanta të operatorëve ekonomikë dhe grupet e operatorëve ekonomikë të përfshirë me këtë ligj, mund të lidhin marrëveshje vullnetare me organin e mjedisit jetësor ose Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut, nëpërmjet së cilës do t'i rregullojnë të drejtat dhe detyrimet e tyre të ndër-sjella që të arrihen qëllime më të lartë nacionale për grumbullim sipas nenit 18 të këtij ligji, si dhe shkallë më të lartë të riciklimit, të përpunimit dhe të përgatitjes, si dhe për aplikimin e sistemeve të certifikuara për menaxhim të mjedisit jetësor në mënyrën siç është përcaktuar në rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhim të rrjedhave të veçanta të mbeturinave.

VI. MBIKËRQYRJA DHE ORGANET KOMPETENTE

Neni 40

Organet kompetente

(1) Mbikëqyrjen ndaj zbatimit të këtij ligji dhe të rregulloreve të miratuara në bazë të këtij ligji e kryen organi i mjedisit jetësor.

(2) Mbikëqyrjen inspektuese ndaj zbatimit të këtij ligji dhe të rregulloreve të miratuara në bazë të këtij ligji, e kryen Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor, nëpërmjet inspektorëve shtetërorë të mjedisit jetësor.

(3) Mbikëqyrjen të evidencës dhe të raportimit, në pajtim me nenin 12 të këtij ligji, e kryen organi profesional.

(4) Mbikëqyrje inspektuese ndaj zbatimit të këtij ligji në aspekt të detyrimeve nga ky ligj nga ana e tregtarëve, kryejnë inspektorët e autorizuar të mjedisit jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit.

(5) Mbikëqyrje inspektuese ndaj zbatimit të këtij ligji në aspekt të shënimit të baterive dhe të akumulatorëve, të lëshimit në treg të baterive dhe të akumulatorëve në pajtim me kërkesat e këtij ligji, si dhe në aspekt të informimit të konsumatorëve, e kryen Inspektorati Shtetëror i Tregut.

(6) Mbikëqyrjen inspektuese ndaj zbatimit të këtij ligji në lidhje me lënien ose dorëzimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit si pjesë e mbeturinave komunale, e kryejnë inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit.

Neni 41

Sfera e mbikëqyrjes e Inspektorit Shtetëror të Mjedisit Jetësor

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes brenda sferës së tij të veprimit, Inspektori Shtetëror i Mjedisit Jetësor inspekton dhe kontrollon:

1) nëse prodhohen dhe/ose lëshohen në treg bateri dhe akumulatorë që i plotësojnë kërkesat e përcaktuara me këtë ligj (neni 7 paragrafi (1) i këtij ligji);

2) nëse prodhuesi është i regjistruar tek organet profesionale (neni 11 i këtij ligji);

3) nëse prodhuesi i cili nuk është i regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe lëshon produkte në treg nëpërmjet komunikimit në distancë (tregti elektronike) ka një përfaqësues të caktuar dhe të autorizuar (neni 11 paragrafi (2) i këtij ligji);

4) nëse detyrimet për evidencë dhe raportet vjetore janë përmbushur në pajtim me nenin 12 të këtij ligji;

5) nëse bateritë dhe akumulatorët lëshohen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në kundërshtim me kërkesat sipas nenit 14 paragrafi (1) të këtij ligji;

6) nëse prodhuesi organizon pranim kthyes të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 17 i këtij ligji);

7) nëse sigurohet realizimi i qëllimeve nacionale për grumbullim (neni 18 i këtij ligji);

8) nëse prodhuesi përcakton synimet e tij vjetore për grumbullim brenda afatit të caktuar (neni 18) paragrafi (7) i këtij ligji);

9) nëse prodhuesi siguron trajtim dhe riciklim të baterive dhe të akumulatorëve të grumbulluar që janë jashtë përdorimit (neni 19 i këtij ligji);

10) nëse prodhuesi siguron financim të shpenzimeve të trajtimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 20 i këtij ligji);

11) nëse prodhuesi i vogël paguan kompensim paushall (neni 20 paragrafi (3) i këtij ligji);

12) nëse sigurohet garanci financiare për zbatimin e detyrimeve për mbledhjen, përpunimin dhe riciklimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 21 i këtij ligji);

13) nëse prodhuesi siguron përmbushjen e detyrimeve dhe të qëllimeve të këtij ligji, nëpërmjet kthimit, grumbullimit, përpunimit dhe riciklimin me shpenzimet e tij (neni 23 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

14) nëse prodhuesi ka lidhur kontratë për ndërmarrjen e detyrimeve për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit me operator kolektiv, përkatësisht a ka instaluar sistem të pava-rur (neni 23) paragrafi (3) i këtij ligji);

15) nëse subjekti është regjistruar si prodhues i vogël dhe nëse mban evidencë dhe paraqet raporte (neni 24 paragrafi (2) i këtij ligji);

16) nëse subjekti paraqet të dhëna të sakta gjatë përcaktimit si prodhues i vogël (neni 24) para-grafi (3) i këtij ligji);

17) nëse prodhuesi, në pajtim me këtë ligj, është i detyruar që të paguajë kompensim për të menaxhuar me bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, dhe nëse e paguan kompensimin e me-naxhimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 35) i këtij ligji) dhe

18) kryen edhe veprimtari të tjera brenda kompetencave të tij të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Me kërkesë të Inspektorit Shtetëror të Mjedisit Jetësor, në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese mund të marrë pjesë edhe nëpunësi shtetëror i autorizuar dhe i punësuar në organin profesional.

(3) Inspektori Shtetëror i Mjedisit Jetësor është i detyruar që të kryejë mbikëqyrje inspektuese, atëherë kur këtë e kërkon organi profesional, pa ndonjë vonesë.

Neni 42

Miratimi i aktvendimeve të Inspektorit Shtetëror të Mjedisit Jetësor

(1) Gjatë kryerjes së inspektimit, Inspektori Shtetëror i Mjedisit Jetësor me aktvendim:

1) do t'i detyrojë prodhuesit që t'i tërheqin nga tregu bateritë dhe akumulatorët që nuk i plotësojnë kërkesat e përcaktuara me këtë ligj (neni 7) paragrafi (1) i këtij ligji);

2) do t'i detyrojë prodhuesit të regjistruar (neni 11) i këtij ligji);

3) do t'i detyrojë prodhuesit të veprojnë në pajtim me nenin 12 të këtij ligji;

4) do t'i detyrojë prodhuesit që t'i largojnë bateritë dhe akumulatorët nga shitja, po qe se nuk janë në pajtim me nenin 14 paragrafi (1) të këtij ligji;

5) do t'i detyrojë prodhuesit që t'i marrin falas bateritë dhe akumulatorët nga përdoruesi dhe tregtari i fundit (neni 17 i këtij ligji);

6) do t'i detyrojë prodhuesit të sigurojnë realizimin e qëllimeve nacionale të grumbullimit (neni 18 i këtij ligji);

7) do t'i detyrojë prodhuesit që t'i përcaktojnë synimet vjetore të grumbullimit brenda një afati të caktuar (neni 18) paragrafi (7) i këtij ligji);

8) do t'i detyrojë prodhuesit të sigurojnë trajtim dhe riciklim të baterive dhe të akumulatorëve të grumbulluar (neni 19) i këtij ligji);

9) Do t'i detyrojë prodhuesit të sigurojnë financimin e kostove për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 20 i këtij ligji);

10) Do t'i detyrojë prodhuesit e vegjël të paguajnë një kompensim paushall (neni 20 paragrafi (3) i këtij ligji);

11) Do t'i detyrojë prodhuesit të sigurojnë garanci financiare (neni 21 i këtij ligji);

12) Do t'i detyrojë prodhuesit të sigurojnë përmbushje të detyrimeve dhe të qëllimeve me shpenzimet e tyre duke i kthyer, i grumbulluar, për-punuar dhe ricikluar bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit që janë rezultat i lëshimit në treg të baterive dhe të akumulatorëve (neni 23 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

13) Do t'i detyrojë prodhuesit të lidhin kontratë për ndërmarrjen e detyrimeve për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit me një operator kolektiv, përkatësisht të instalojnë sistem të pavarur në pajtim me nenin 25 paragrafi (3) të këtij ligji, po qe se nuk kanë paguar dhe nuk kanë për qëllim ta paguajnë kompensimin e menaxhimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 23) paragrafi (3) i këtij ligji);

14) do t'i detyrojë prodhuesit e vegjël të veprojnë në pajtim me nenin 24 paragrafi (3) të këtij ligji) dhe

15) Do ta detyrojë prodhuesin i cili është i detyruar të paguajë kompensim të menaxhimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit sipas nenit 35 të këtij ligji, ta llogarisë dhe ta paguajë kompensimin brenda një afati të caktuar (neni 35 i këtij ligji).

(2) Nëse gjatë mbikëqyrjes së inspektimit, Inspektori shtetëror i mjedisit jetësor vërteton se subjektet e mbikëqyrjes nuk u përmbahen kërkesave të këtij ligji, ai do t'i konstatojë parregullsitë e vërtetuara me procesverbal dhe do t'i përcaktojë masat dhe aktivitetet përkatëse të cilat duhet t'i ndërmarrë për tejkalim të situatës së krijuar, si dhe do të përcaktojë afat kohor jo më shumë se 30 ditë, që t'i mënjanojë shkaqet e situatës së krijuar.

(3) Gjatë mbikëqyrjes së inspektimit, Inspektori shtetëror i mjedisit jetësor, do t'u përcaktojë subjekteve të mbikëqyrjes ndalesë të përkohshme të kryerjes së ndonjë veprimtarie, jo më gjatë se 15 ditë, për parregullsitë e vërtetuara sipas paragrafi (1) pikat 1), 3), 7), 9), 10), 11) dhe 15) të këtij neni.

(4) Kundër aktvendimit të Inspektorit shtetëror të mjedisit jetësor mund të parashtrahet ankesë në përputhje me rregulloret e inspektimit.

(5) Në rast se subjektet e paragrafi (1) të këtij neni nuk veprojnë sipas aktvendimit të Inspektorit shtetëror të mjedisit jetësor dhe nuk i mënjanojnë shkaqet e situatës së krijuar të vërtetuara me aktvendim, Inspektori shtetëror i mjedisit jetësor do të paraqesë kërkesë për fillimin e një procedure kundërvajtëse deri te organi kompetent kundërvajtës ose te gjykata kompetente.

(6) Në raste kur do të vërtetohet ekzistimi i rrezikut të drejtpërdrejtë për jetën dhe shëndetin e njerëzve, Inspektori jep urdhër verbal për mënjanimin e menjëhershëm dhe të pavonuar të parregullsive dhe të gabimeve të vërtetuara të cilat i konstaton në procesverbal në përputhje me Inspektoratin Shtetëror të Sanitarisë dhe të Shëndetësisë, si dhe do t'i informojë edhe inspektorët e tjerë mbikëqyrës ose organet e tjera shtetërore për parregullsitë e vërtetuara dhe do të kërkojë intervenimin e tyre.

(7) Në rast se parregullsitë e konstatuara të paragrafit (6) të këtij neni paraqesin kërcënim për mjedisin jetësor, për jetën dhe shëndetin e njerëzve, Inspektori do ta ndalojë punën e instalimit, të objektit, të impiantit, të pajisjes, si dhe të shfrytëzimit të mjeteve dhe të pajisjeve për kryerje të veprimtarisë.

(8) Në rastet sipas paragrafit (6) të këtij neni, Inspektori miraton aktvendim me shkrim, në afat prej 48 orësh që nga lëshimi i urdhërit verbal.

(9) Gjatë mbikëqyrjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, Inspektori shtetëror i mjedisit jetësor ka të drejtë të ndërmarë edhe masa të tjera të përcaktuara me rregulloret e mjedisit jetësor dhe rregulloret e inspektimit.

Neni 43

Fusha e mbikëqyrjes së inspektorëve të autorizuar të mjedisit jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të qytetit të Shkupit, si dhe inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të qytetit të Shkupit

(1) Gjatë mbikëqyrjes brenda fushëveprimit të tij, Inspektori i mjedisit jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit kryen inspektim dhe kontroll si më poshtë:

1) a veprohet me bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit në kundërshtim me nenin 10 të këtij ligji;

2) tregtari i baterive dhe i akumulatorëve jashtë përdorimit a vepron në përputhje me nenin 26 të këtij ligji;

3) tregtari a mban evidencë për sasitë e ndërmarra të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 27 i këtij ligji);

4) tregtari i baterive dhe i akumulatorëve a ka siguruar vërtetim nga prodhuesi, për trajtim të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 27 paragrafi (4) i këtij ligji);

5) a merren bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit, në përputhje me nenin 28 paragrafi (4) të këtij ligji;

(2) Gjatë mbikëqyrjes brenda fushëveprimit të tij, Inspektori i mjedisit jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit kryen inspektim dhe kontroll si më poshtë:

1) bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit a lihen ose dorëzohen në vendet përkatëse të grumbullimit të mbeturinave komunale si mbeturina komunale të parentitura të amvisërisë (neni 8 i këtij ligji);

2) me bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit a veprohet në kundërshtim të nenit 10 të këtij ligji dhe

3) Përdoruesi i fundit me bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit a vepron në përputhje me nenin 32 të këtij ligji.

Neni 44

Miratimi i aktvendimeve nga inspektori i autorizuar i mjedisit jetësor i komunave, komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, si dhe inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit

(1) Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori i autorizuar i mjedisit jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, me aktvendim:

1) do t'i detyrojë subjektet që gjatë tratimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, t'i përmbushin kërkesat e nenit 10 të këtij ligji;

2) do ta detyrojë tregtarin që bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit ti trajtojë në pajtim me nenin 26 të këtij ligji;

3) do t'i detyrojë tregtarët të mbajnë evidencë për sasitë e marra të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 27 i këtij ligji);

4) do t'i detyrojë tregtarët që të kërkojnë dhe të marrin vërtetim nga prodhuesi, për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 27 paragrafi (4) i këtij ligji) dhe

5) do t'i detyrojë tregtarët dhe prodhuesit që marrja e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit të bëhet në pajtim me nenin 28 paragrafi (4) i këtij ligji.

(2) Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, me aktvendim:

1) do t'i detyrojë subjektet që t'i grumbullojnë bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit të lëna dhe të dhëna si mbeturinë komunale e paklasifikuar, në vendet e përcaktuara për grumbull të mbeturinave komunale (neni 8 i këtij ligji);

2) kryen inspektim dhe kontroll se a veprohet në kundërshtim me nenin 10 të këtij ligji dhe

3) do t'i detyrojë përdoruesit e fundit që bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit t'i trajtojnë në pajtim me nenin 32 të këtij ligji.

(3) Nëse gjatë mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni vërtetojnë se subjektet e mbikëqyrjes nuk u përmbahen kërkesave sipas këtij ligji, parregullsitë e vërtetuara do t'i konstatojë me procesverbal dhe do t'i përcaktojë masat dhe aktivitetet përkatëse, të cilat duhet t'i ndërmarë për tejkalim të situatës së krijuar, si dhe do të përcaktojë afat kohor jo më shumë se 30 ditë, që t'i mënjanojë shkaqet e situatës së krijuar.

(4) Kundër vendimit të Inspektorit shtetëror të mjedisit jetësor, mund të parashtrohet ankesë në pajtim me rregulloret e mbikëqyrjes inspektuese.

(5) Gjatë mbikëqyrjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, inspektorët kanë të drejtë të ndërmarin edhe masa të tjera të vërtetuara me rregulloret për mjedisin jetësor dhe rregulloret për inspektim, përkatësisht rregulloret për veprimtari komunale në situatat sipas paragrafit (2) të këtij neni.

Neni 45

Fusha e mbikëqyrjes së organit profesional

(1) Gjatë mbikëqyrjes, në pajtim me nenin 12 të këtij ligji, organi profesional kryen inspektim dhe kontroll të të dhënave dhe të dokumenteve, të cilat janë bazë e mbajtjes së evidencës dhe e përgatitjes së raporteve.

(2) Gjatë mbikëqyrjes ndaj kompensimit të përllogaritur dhe të paguar sipas nenit 35 të këtij ligji, organi profesional kryen inspektim dhe kontroll nëse:

1) prodhuesi, që është i detyruar të paguajë kompensim të menaxhimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, e përllogaritë dhe e paguan kompensimin në afatin e caktuar, si dhe nëse i plotëson kushtet e rimbursimit të kompensimit të paguar (neni 35 i këtij ligji);

2) përllogaritë dhe paguhet në kohë dhe në mënyrë të rregullt kompensimi i menaxhimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, si dhe nëse mban dhe ruan evidencë të rregullt dhe të saktë për kompensimin e përllogaritur dhe të paguar (neni 36 i këtij ligji);

3) prodhuesit i plotësojnë kushtet për lirim nga pagesa e kompensimit sipas nenit 37 të këtij ligji.

(3) Për mbikëqyrjen dhe kontrollin e kryer sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, zyrtari i organit profesional përpilon procesverbal, të cilin ia dorëzon subjektit të mbikëqyrjes.

(4) Nëse gjatë inspektimit, organi sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni vërteton se subjektet e mbikëqyrjes nuk u përmbahen kërkesave të këtij ligji, me aktvendim do t'i përcaktojë masat dhe aktivitetet përkatëse të cilat duhet t'i ndërmarrë për tejkalim të situatës së krijuar, si dhe do të përcaktojë afat kohor jo më shumë se 30 ditë, që t'i mënjanojë shkaqet e situatës së krijuar.

(5) Kundër aktvendimit të paragrafit (4) të këtij neni, mund të parashtrohet ankesë në pajtim me rregulloret e procedurës së pergjithshme administrative.

(6) Në rast se subjektet e paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e organit profesional dhe nuk i mënjanojnë shkaqet e situatës së krijuar të vërtetuara me aktvendim, organi profesional do të paraqesë kërkesë deri tek organi kompetent i kundërvajtjes, për fillimin e procedurës së kundërvajtjes.

Neni 46

Fusha e mbikëqyrjes e Inspektorit shtetëror të tregut

Gjatë mbikëqyrjes nga fushëveprimi i tij, Inspektori shtetëror i tregut kryen inspektim dhe kontroll nëse:

1) prodhohen dhe/ose lëshohen në treg bateri dhe akumulatorë të cilët kanë prani të metaleve të rënda (neni 9 i këtij ligji);

2) bateritë dhe akumulatorët të cilët lëshohen në treg janë të shënuara në përputhje me nenin 13 të këtij ligji;

3) pajisjet që punojnë me bateri ose akumulatorë janë të dizajnuara në përputhje me nenin 15 paragrafi (1) dhe (2) të këtij ligji;

4) bashkëngjitet udhëzim me të cilën tregohet mënyra e largimit në mënyrë të sigurt e baterive dhe e akumulatorëve jashtë përdorimit dhe veprohet në përputhje me nenin 15 paragrafi (3) i këtij ligji;

5) prodhuesi i informon përdoruesit dhe tregtarët e fundit (neni 22 i këtij ligji);

6) tregtari i informon përdoruesit e fundit (neni 29 i këtij ligji);

7) bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit të grumbulluara dorëzohen në përputhje me nenin 30 paragrafi (3) të këtij neni dhe

8) Operatorët ekonomikë veprojnë në përputhje me nenin 31 të këtij ligji.

Neni 47

Miratimi i aktvendimeve të Inspektorit Shtetëror të Tregut

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, Inspektori Shtetëror i Tregut me aktvendim:

1) do t'i detyrojë prodhuesit që në afat jo më gjatë se 30 ditë t'i tërheqin nga tregu bateritë dhe akumulatorët të cilët nuk i plotësojnë kërkesat sipas nenit 9 i këtij ligji;

2) do t'i detyrojë prodhuesit e baterive dhe të akumulatorëve, si dhe të paketimeve të baterive që nuk janë shënuar në pajtim me nenin 13 të këtij ligji, t'i tërheqin nga tregu në afat jo më të gjatë se 30 ditë;

3) do t'i detyrojë prodhuesit që pajisjet që punojnë me bateri dhe akumulatorë t'i dizajnojnë në pajtim me nenin 15 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

4) do t'i detyrojë prodhuesit të bashkëngjitin udhëzim në të cilën tregohet mënyra e largimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit në mënyrë të sigurt në pajtim me nenin 15 paragrafi (3) të këtij ligji;

5) do t'i detyrojë prodhuesit t'i informojnë përdoruesit dhe tregtarët e fundit në mënyrë të përcaktuar me nenin 22 të këtij ligji;

6) do t'i detyrojë tregtarët t'i informojnë përdoruesit e fundit në mënyrë të përcaktuar me nenin 29 të këtij ligji;

7) do t'i detyrojë subjektet e mbikëqyrjes që bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit të grumbulluara t'i trajtojnë në pajtim me nenin 30 paragrafi (3) të këtij ligji; dhe

8) do t'i detyrojë operatorët ekonomikë të veprojnë në pajtim me nenin 31 të këtij ligji.

(2) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese Inspektori Shtetëror i Tregut vërteton se subjektet e mbikëqyrjes nuk u përmbahen kërkesave sipas këtij neni, me procesverbal do t'i konstatojë parregullsitë e përcaktuara dhe me aktvendim do të përcaktojë masa dhe ativite të përkatëse të cilat duhet të ndërmerren për tejkalimin e situatës së ndodhur si dhe do të caktojë afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për t'i mënjanojë shkaqet e ngjarjes së ndodhur.

(3) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, Inspektori Shtetëror i Tregut, subjekteve të mbikëqyrjes do t'u përcaktojë ndalim të përkohshëm për kryerje të veprimtarisë që nuk mund të jetë më e gjatë se 15 ditë, për parregullsitë e përcaktuara sipas paragrafit (1) pikat 1), 2) dhe 3) të këtij neni.

(4) Kundër aktvendimit të Inspektorit Shtetëror të Tregut mund të parashtrohet ankesë në pajtim me rregullat e mbikëqyrjes inspektuese.

(5) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së paragrafit (1) të këtij neni Inspektori Shtetëror i Tregut ka të drejtë të ndërmarrë masa të tjera të përcaktuara me rregullat e Inspektoratit Shtetëror të Tregut dhe rregullat e mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 48

Paralajmërim

(1) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, Inspektori Shtetëror i Mjedisit Jetësor, përkatësisht Inspektori Shtetëror i Tregut vërteton se është bërë parregullsi sipas nenit 50 paragrafi (1), pikat 6), 12) dhe 13) dhe neni 51 paragrafi (1), pika 16) të këtij ligji për të parën herë, me procesverbal do të konstatohen parregullsitë e përcaktuara dhe me aktvendim do të shqiptohet paralajmërim dhe do të përcaktohet afat në të cilin subjekti i mbikëqyrjes inspektues është i detyruar t'i largojë parregullsitë e përcaktuara në procesverbal.

(2) Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor mban evidencë të vetme për paralajmërimet e shqiptuara sipas paragrafit (1) të këtij neni, në kompetencë të tij.

(3) Inspektorati Shtetëror i Tregut mban evidencë të vetme për paralajmërimet e shqiptuara sipas paragrafit (1) të këtij neni, nën kompetencë të tij.

(4) Ministri i cili e udhëheq organin e mjedisit jetësor e përcaktim formën dhe përmbajtjen e evidencës së paralajmërimeve të shqiptuara sipas paragrafit (2) të këtij neni.

(5) Ministri i cili e udhëheqë organin e administratës shtetërore kompetente për kryerjen e punëve nga fusha e ekonomisë e përcaktim formën dhe përmbajtjen e evidencës së paralajmërimeve të shqiptuara sipas paragrafit 3 të këtij neni.

Neni 49

Zbatimi i dispozitave të ligjeve të tjera në mbikëqyrjen inspektuese

Në procedurën kur kryhet mbikëqyrja inspektuese, e që zbatohet në pajtim me këtë ligj, në mënyrë të përshtatshme zbatohen dispozitat e rregullave të mbikëqyrjes inspektuese, rregullat e mjedisit jetësor, rregullat e menaxhimit të mbeturinave dhe rregullat e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit në menaxhimin e rrjedhjes së posaçme të mbetjeve, nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

VII. DISPOZITA KUNDËRVAJTËSE

Neni 50

Sanksione kundërvajtëse të kategorisë së parë

(1) Gjohë në shumë prej 9.000 deri 10.000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, prej 18.000 deri 20.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël,

prej 53.000 deri 59.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe prej 89.000 deri 98.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj do të shqiptohet për kundërvajtje të personit juridik, nëse:

1) bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit i lënë ose i dorëzojnë në vende të shënuara për grumbullimin e mbetjeve komunale si mbetje komunale të paklasifikuara të amvisërive (neni 8 i këtij ligji);

2) pajisjet që punojnë me bateri ose akumulatorë nuk janë dizajnuar në pajtim me nenin 15 paragrafi (1) dhe (2) të këtij ligji;

3) nuk bashkëngjit udhëzim në të cilin tregohet mënyra e largimit të sigurt të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit dhe nuk vepron në pajtim me nenin 15 paragrafi (3) të këtij;

4) nuk siguron pranim kthyes të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 17 i këtij ligji);

5) nuk paguan kompensim paushall për prodhuesin e vogël (neni 20 paragrafi (3) i këtij);

6) nuk i informon në mënyrë përkatëse tregtarët dhe përdoruesit e fundit (neni 22 i këtij ligji);

7) nuk organizon pranim kthyes të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 26 i këtij ligji);

8) nuk mban evidencë për sasinë e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit të marra sipas llojit dhe kategorisë dhe nuk e bën të qasshme për organet kompetente në çdo kohë (neni 27 i këtij);

9) importon dhe paraqet të dhëna të pasakta në evidencën e sasive të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit të marra (neni 27 paragrafi (3) i këtij ligji);

10) nuk siguroi vërtetim nga prodhuesi se një pjesë e sistemit kolektiv për menaxhimin e baterive dhe të akumulatorëve ose një pjesë të sistemit të pavarur, përkatësisht vërtetim se prodhuesi e ka paguar kompensimin (neni 27 paragrafi (4) i këtij ligji);

11) marra e baterive dhe e akumulatorëve jashtë përdorimit kryhet në kundërshtim me nenin 28 paragrafi (4) i këtij ligji;

12) nuk i informon përdoruesit e fundit në mënyrë përkatëse për ndalesën e lënies së baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit si mbetje komunale të paklasifikuara, për sistemet e krijuara për marrjen, trajtimin dhe largimin e tyre dhe për mundësinë e dorëzimit të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit në vendet e shitjes (neni 29 të këtij ligji);

13) detyrimi i informimit të përdoruesve të fundit e bart në subjekt tjetër (neni 29 paragrafi (3) të këtij neni ligji);

14) nuk i dorëzon bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit të grumbulluara në mënyrë të përcaktuar sipas nenit 30 paragrafi (3) të këtij ligji;

15) nuk vendos enë përkatëse për grumbullimin e baterive dhe të akumulatorëve të bartshëm jashtë përdorimit ose bateritë dhe akumulatorët automobilistikë (neni 31 paragrafi (1) të këtij ligji);

16) bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit nuk i grumbullon, nuk i deponon dhe i shet në pajtim me nenin 32 të këtij ligji;

17) Organi profesional nuk i dorëzon në afat të caktuar llogari për kompensimin e pagesës me formular të posaçëm (neni 36 (2) i këtij ligji);

(2) Përgjegjësit në personin juridik, për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni, do t'i shqiptojë gjobë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtar, prej 1.000 euro në kundërvlerë denari për tregtar të vogël, prej 3.000 euro në kundërvlerë denari për tregtar të mesëm dhe prej 5.000 euro në kundërvlerë denari për tregtar të madh.

(3) Gjobë në shumë prej 250 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptojë personit fizik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Organi kundërvajtës mund t'i shqiptojë kryerësit të kundërvajtjes së paragrafit (1) të këtij neni sanksion kundërvajtës ndalesë ushtrimi të veprimtarisë.

(5) Aorgani kundërvajtës mund t'i shqiptojë përgjegjësit nga paragrafi (2) i këtij neni sanksion kundërvajtës ndalesë për kryerje të detyrës.

(6) Gjykata kompetente është organi kompetent kundërvajtës për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse të paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, ndërkaq organi kompetent kundërvajtës për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse të paragrafit (3) të këtij neni është organi kompetent kundërvajtës i formuar në përputhje me Ligjin e Mjedisit Jetësor.

Neni 51

Sanksione kundërvajtëse të kategorisë së dytë

(1) Gjobë në shumë prej 13.000 deri 14.000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, prej 25.000 deri 28.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, prej 76.000 deri 84.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe prej 126.000 deri 140.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj do t'i shqiptohet për kundërvajtje të personit juridik, nëse:

1) prodhon dhe/ose lëshon në treg bateri dhe akumulatorë që nuk i plotësojnë kërkesat sipas këtij ligji (neni 7 paragrafi (1) të këtij ligji);

2) largon bateri dhe akumulatorë nëpërmjet deponimit dhe djeg bateri dhe akumulatorë industrialë dhe automobilistikë jashtë përdorimit në kundërshtim me nenin 10 të këtij ligji;

3) nuk mban evidencë në formë të shkruar dhe elektronikë sipas kategorisë në kilogramë për sasinë e baterive dhe të akumulatorëve të lëshuara në treg dhe nuk i ruan të dhënat e evidencës deri në afatin e caktuar (neni 12 paragrafët (1) dhe (6) të këtij ligji);

4) nuk dorëzon raport vjetor deri te organi profesional në afat të caktuar për llojin dhe sasinë e baterive dhe të akumulatorëve që i ka lëshuar në treg (neni 12 paragrafi (2) të këtij ligji);

5) nuk përpilon specifikim prodhimi me të dhëna për peshën e baterisë dhe të akumulatorit (neni 12 paragrafi (3) të këtij ligji);

6) nuk mban evidencë mujore dhe vjetore mbi bazën e specifikimit të prodhimit për sasinë e përgjithshme të baterive dhe të akumulatorëve që i ka lëshuar në treg (neni 12 paragrafi (4) të këtij ligji);

7) nuk mban evidencë për sasinë e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit që është kthyer prapa, sipas kategorisë, në vitin e caktuar dhe si dëshmi të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit të dorëzuara grumbulluesve ose ricikluesve (neni 12 paragrafi (5) të këtij ligji);

8) bateritë dhe akumulatorët, si dhe paketimet e baterive që i lëshon në treg, nuk i shenjon në përputhje me nenin 13 të këtij ligji;

9) bateritë dhe akumulatorët prodhohen dhe lëshohen në treg në kundërshtim me nenin 14 paragrafi (1) të këtij ligji;

10) nuk i përcakton qëllimet vjetore për grumbullim sipas kategorisë së mbeturinave në kilogram për vitin vijues në afat të caktuar në përputhje me nenin 18 paragrafi (7) të këtij ligji;

11) nuk siguron trajtim dhe riciklim sipas kategorisë së prodhimeve (neni 19 të këtij ligji);

12) nuk siguron financim të shpenzimeve për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 20 të këtij Ligji);

13) nuk siguron garanci financiare për zbatimin e detyrave për grumbullimin, përpunimin dhe riciklimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit (neni 21 të këtij ligji);

14) nuk sigurojnë plotësimin e detyrave dhe të qëllimeve të këtij ligji nëpërmjet kthimit, grumbullimit, përpunimit dhe riciklimit, me shpenzimet e tyre (neni 23 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

15) nuk ka lidhur kontratë për marrjen e detyrave për menaxhim të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit ose nuk është pjesë e sistemit të pavarur për menaxhim të mbeturinave të paketimit (neni 23 paragrafi (3) të këtij ligji);

16) nuk regjistrohet si prodhues i vogël, nuk mban evidencë dhe nuk dorëzon raporte (neni 24 paragrafi (2) të këtij ligji);

17) qëllimisht dorëzon të dhëna të pasakta gjatë përcaktimit si prodhues i vogël (neni 24 paragrafi (3) të këtij ligji);

18) qëllimisht tregon të dhëna të pasakta për shkak të lirimit nga pagesa e kompensimit sipas nenit 37 të këtij ligji ose kthimi i kompensimit të paguar për bateritë dhe akumulatorët jashtë përdorimit sipas nenit 35 paragrafi (10) dhe (11) të këtij ligji dhe

19) Kompensimin e menaxhimit të baterive dhe të akumulatorëve nuk e përllogarit e nuk e paguan më kohë dhe në mënyrë të drejtë dhe nuk e mban, mirëmban dhe ruan evidencën e rregullt dhe të saktë për kompensimin e përllogaritur dhe të paguar (neni 36 paragrafi (1) të këtij ligji).

(2) Përgjegjësit të personit juridik, për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij ligji, do t'i shqiptohet gjobë në shumë prej 700 euro në kundërvlerë denari për tregtar mikro, prej 1.500 euro në kundërvlerë denari për tregtar të vogël, prej 4.000 euro në kundërvlerë denari për tregtar të mesëm dhe prej 7.000 euro në kundërvlerë denari për tregtar të madh.

(3) Personit fizik do t'i shqiptohet gjobë në shumë prej 400 euro në kundërvlerë denari për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Organi kundërvajtës mund t'i shqiptojë kryerësit të kundërvajtjes sipas paragrafit (1) të këtij neni sanksion kundërvajtës ndalim ushtrimi të veprimtarisë.

(5) Organi kundërvajtës mund t'i shqiptojë përgjegjësit sipas paragrafit (2) të këtij neni sanksion kundërvajtës ndalim për kryerjen e detyrës.

(6) Gjykata kompetente është organi kompetent kundërvajtës për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse të këtij neni.

Neni 52

Sanksione kundërvajtëse të kategorisë së tretë

(1) Gjobë në shumë prej 18.000 deri 20.000 në kundërvlerë denari për tregarët mikro, prej 36.000 deri 40.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, prej 110.000 deri 120.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj, do t'i shqiptohet si kundërvajtje personit juridik, përdërisa:

1) prodhon dhe/ose lëshon në treg bateri dhe akumulatorë që përmbajnë metale të rënda (neni 9 të këtij ligji);

2) nuk siguron realizim të qëllimeve nacionale për grumbullim (neni 18 paragrafi (1) të këtij ligji) dhe

3) nuk paguan kompensim për trajtimin e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit në afat të caktuar (neni 35 paragrafët (1) dhe (6) të këtij ligji).

(4) Organi kundërvajtës mund t'i shqiptojë kryerësit të kundërvajtjes të paragrafit (1) të këtij neni sanksion kundërvajtës ndalim për kryerjen e detyrës.

(5) Organi kundërvajtës mund t'i shqiptojë personit përgjegjës të paragrafit (2) të këtij neni sanksion kundërvajtës ndalim për kryerjen e detyrës.

(6) Organi kompetent kundërvajtës për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse të këtij neni është gjykata kompetente.

Neni 53

Procedurë për barazim dhe marrëveshje

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara sipas nenit 50 të këtij ligji, inspektorët kompetentë të autorizuar me këtë ligj detyrohen që kryerësit të kundërvajtjes t'i propozojnë

procedurë barazimi me lëshimin e urdhërit të paguar kundërvajtës para se të parashtrijnë kërkesë për procedurë kundërvajtëse.

(2) Për kundërvajtjet e përcaktuara sipas neneve 51 dhe 52 të këtij ligji, inspektorët kompetentë të autorizuar me këtë ligj detyrohen që kryerësit të kundërvajtjes t'i propozojnë procedurë marrëveshjeje para se të parashtrijnë kërkesë për zhvillimin e procedurës kundërvajtëse.

(3) Procedura e marrëveshjes së paragrafit (2) të këtij neni zhvillohet në pajtim me Ligjin e Mjedisit Jetësor dhe Ligjin e Kundërvajtjeve.

(4) Ministri i cili e udhëheq organin e mjedisit jetësor e përcakton formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës kundërvajtëse.

Neni 54

Mbajtja e procedurës kundërvajtëse

Procedura kundërvajtëse zhvillohet në pajtim me Ligjin e Kundërvajtjeve dhe Ligjin e Mjedisit Jetësor.

VIII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 55

Afatet për zbatim

(1) Bateritë dhe Akumulatorët që nuk i plotësojnë kërkesat e nenit 9 të këtij ligji, ndërsa që ishin lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut para hyrjes në fuqi të këtij ligji, mund të shiten deri në harxhimin e tyre.

(2) Prodhuesit të cilët për herën e parë lëshojnë në treg ose importojnë si përdorues të fundit bateri dhe akumulatorë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, detyrohen të regjistrohen në pajtim me nenin 11 të këtij ligji më së voni deri më 31 mars të vitit 2022.

(3) Prodhuesi evidencën e nenit 12 paragrafi (1) të këtij ligji, detyrohet që ta fillojë dhe ta mbajë nga 1 janar të vitit 2022.

(4) Raportin e parë vjetor për llojin dhe sasinë e baterive dhe të akumulatorëve që i lëshoi në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga neni 12 paragrafi (2) të këtij ligji, prodhuesi detyrohet që ta dorëzojë më së voni deri më 31 mars 2023 për vitin 2022.

(5) Gjatë përllogaritjes së të vepruarit me mbeturinat e baterive dhe të akumulatorëve nga neni 19 paragrafi (2) të këtij ligji, nuk do të merren parasysh sasitë e baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit, që përdorëshin përsëri si pajisje të tërë, para 31 dhjetor 2020.

Neni 56

Miratimi i rregullave nënligjore

(1) Rregullat nënligjore të parashikuara me këtë ligj do të miratohen në afat prej një vit nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri më ditën e hyrjes në fuqi të rregullave nënligjore nga paragrafi (1) të këtij neni do të zbatohen rregullat e përhershme nënligjore.

Neni 57

Zbatimi i shtyrë

Dispozitat e nenit 35 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 janari i vitit 2022.

Neni 58

Pushimi i vlefshmërisë

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji pushon të vlejë Ligji i Menaxhimit të Baterive dhe të Akumulatorëve dhe të Baterive dhe të Akumulatorëve Jashtë Përdorimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 140/10, 47/11, 148/11, 39/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16).

Neni 59
Nyrje në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi tetë ditë pas botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

2946.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА И ОТПАДНА ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА (*)

Се прогласува Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема (*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 29 јули 2021 година.

Бр. 08-3609/1
29 јули 2021 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

ЗАКОН
ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА И ОТПАДНА ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА (*)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1
Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат барањата за заштита на животната средина и здравјето на луѓето преку спречување или намалување на негативните влијанија од создавањето и постапувањето со отпадната електрична и електронска опрема кои треба да се исполнат при производството на електрична и електронска опрема, собирање, повторна употреба, преработка и отстранување, како и други прашања за постапување со отпадна електрична и електронска опрема од страна на економските оператори како и другите субјекти кои учествуваат во постапките на производство и постапувањето со отпадната електрична и електронска опрема.

Член 2
Супсидијарна примена на други закони

(1) На прашањата кои се однесуваат на правилата и начинот на управување со отпадната електрична и електронска опрема кои не се регулирани со овој закон, соодветно се применуваат одредбите на Законот за управување со отпад.

* Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот Парламент и на Советот од 04 јули 2012 година за отпад од електрична и електронска опрема (CELEX бр. 32012L0019), и Директива 2011/65/EУ на Европскиот Парламент и на Советот од 8 јуни 2011 година за ограничувањето на употребата на одредени опасни супстанции во електричната и во електронската опрема, (CELEX бр.32011L0065).

(2) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учеството на јавноста во донесување на одлуките и оцената на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина, соодветно се применуваат одредбите на Законот за животната средина, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

(3) За регулирање на прашањата во врска со електрична и електронска опрема и отпадната електрична и електронска опрема и организирање на производителите во самостојни постапувачи или колективни постапувачи за спроведување на проширената одговорност на производителот за управување со отпадна електрична и електронска опрема, соодветно ќе се применуваат одредбите од Законот за проширена одговорност на производител во управување со посебните текови на отпад.

(4) На постапките утврдени со овој закон ќе се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(5) Одредбите на овој закон не ја исклучуваат примената на прописите кои се однесуваат на безбедноста, здравствената и хигиено-санитарната заштита, прописи за безбедност, за хемикалии, дизајн на производи, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(6) Сите мерки, стандарди и цели утврдени со овој закон ќе се применуваат како минимални барања кои треба да се исполнат при управувањето со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема.

(7) Доколку со друг закон се предвидуваат еколошки мерки и стандарди во управувањето со електричната и електронската опрема и отпадната електрична и електронска опрема, тогаш ќе се применуваат построги мерки и стандарди со цел заштита на животната средина и постигнување на целите на животната средина.

Член 3
Цели на Законот

(1) Основи цели на овој закон се:

- намалување на негативното влијание од електричната и електронската опрема и отпадната електрична и електронска опрема врз животната средина и врз здравјето на луѓето и

- унапредување на стандардите за заштита на животната средина од страна на економските оператори во текот на животниот циклус на производите, а особено при третман, повторната употреба, преработката и отстранувањето на отпадната електрична и електронска опрема.

(2) Покрај основните цели од ставот (1) од овој член, во согласност со начелата од членот 4 од овој закон, треба да се постигнат и следниве цели:

- спречување на создавање на отпадна електрична и електронска опрема,

- намалување на количеството на отпадна електрична и електронска опрема,

- намалување и ограничување на употребата на опасни супстанции во електрична и електронска опрема,

- обезбедување на сеопфатен систем за управување со отпадна електрична и електронска опрема (повратен прием, собирање, повторна употреба, третман, рециклирање и други видови на преработка на отпадната електрична и електронска опрема),

- постигнување на високо ниво на повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка на отпадната електрична и електронска опрема, како и намалување на отстранувањето на отпадната електрична и електронска опрема,